

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ મધ્યે ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલય

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૨૦૭૧૫/૨૦૧૮

મંજૂરી અને સહિ માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે. એમ. ઠાકર

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ સુશ્રી સંગીતા કે. વિશેન

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે?	હા.
૨	રિપોર્ટરને સંદર્ભ કરવાનો કે નહીં?	હા [પેરા ૭.૩ થી ૧૦ સિવાય]

૩	શું માનનીય ન્યાયમૂર્તીશ્રી ચુકાદાની વાજબી નકલ જોવા માંગે છે?	ના.
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	ના.

=====

આર. ગાંધી એન્ડ કંપની.

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય

=====

ઉપસ્થિતી:

અરજદાર (ઓ) નંબર ૧ માટે એમ. એસ. દિશા નાનાવતી (૨૯૫૭)

શ્રી તીર્થરાજ પાંડ્ય, એ. જી. પી. મનીષા લવકુમાર શાહ સાથે,

સરકાર પ્લીડર (૧) પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૧ માટે

પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૪ માટે શ્રી દેવાંગ વ્યાસ (૨૭૯૪)

પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૨ માટે શ્રી હીરેન એમ. મોદી (૩૭૩૨)

પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૩ માટે નોટિસ પરત ન કરો (૩)

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે. એમ. ઠાકર

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ સુશ્રી સંગીતા કે. વિશેન

તારીખ:૧૩/૦૯/૨૦૧૯

સી.એ.વી. ચુકાદો

(માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.એમ. ઠાકર દ્વારા)

૧. શ્રી શેલત, અરજદારના વિદ્વાન વકીલ અને સુશ્રી એમ. એલ. શાહ, પ્રતિવાદી નં. ૧ અને પ્રતિવાદી નં. માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી મોદી. ર અને શ્રી દેવાંગ વ્યાસ, પ્રતિવાદી નં. ૪.

૧.૧ ૧૮.૧.૨૦૧૯ તારીખના આદેશ અને વિદ્વાન વકીલો દ્વારા વધુ રજૂઆતોને ધ્યાનમાં રાખીને આ બાબતની સુનાવણી અંતિમ નિર્ણય માટે કરવામાં આવે છે.કોઈપણ તકનીકી સમસ્યા અથવા અવરોધને ટાળવા માટે અમે નિયમ બહાર પાડીએ છીએ.લર્નડ એજુપીએ સેવા માફ કરી દીધી છે અને જાહેર કર્યું છે કે દલીલો પૂર્ણ થઈ ગઈ છે.

૨. ડિસેમ્બર, ૨૦૧૮માં ક્યાંક, પ્રતિવાદી નં. ૧એ પાલનપુરમાં રકમી જાન્યુઆરી, ૨૦૧૯ની ઉજવણી પર "એટ હોમ પ્રોગ્રામ, સાંસ્કૃતિક

કાર્યક્રમ અને પરેડ પ્રોગ્રામ" માટે "મંડપ, સુશોભન અને આનુષંગિક કાર્ય" પ્રદાન કરવા માટે એક સૂચના બહાર પાડી અને ટેન્ડર મંગાવ્યા.

૩. સદર નોટિસ ઇન્વાઈટીંગ ટેન્ડર (એન.આઈ.ટી.) અને ટેન્ડર દસ્તાવેજ, ખાસ કરીને વર્ષ ૨૦૧૮-૧૯ ની ટેન્ડર નોટિસ નં. એસ.કે./૭ માં શરત નં. ૮, જેના દ્વારા સામાવાળા નં. ૧ એ "પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા" નિયત કર્યા હતા, તેનાથી અરજદારને અન્યાય થયાની લાગણી અનુભવાઈ હતી.

૪. અરજદારના જણાવ્યા મુજબ, રૂ. ૨.૧૯ કરોડની કુલ ટેન્ડર વેલ્યુ સામે સામાવાળા નં. ૧ એ એક શરત દ્વારા પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા નિયત કર્યા હતા કે બિડરનું ટર્નઓવર રૂ. ૮૭૨ લાખ હોવું જોઈએ.

૫. સામાવાળા દ્વારા નિયત કરવામાં આવેલ માપદંડ મનસ્વી, અતાર્કિક અને ગેરવાજબી છે અને તે સ્પર્ધાને ખતમ કરવા અથવા અરજદારને બહાર કાઢવા અને માત્ર અમુક બિડર(રો)ની તરફેણ કરવા માટે તૈયાર કરવામાં આવ્યો હતો તેવા આક્ષેપ સાથે અરજદારે ૨૬.૧૨.૨૦૧૮ ના રોજ અથવા તેની આસપાસ હાલની અરજી દાખલ કરી હતી. અરજદારે, અન્ય બાબતોની સાથે, નીચે મુજબ અરજ કરેલ છે:

"૧૬.એ. મહેરબાન અદાલત 'મંડપ, ડેકોરેશન અને આનુષંગિક કામ પૂરા પાડવા' માટે આર એન્ડ બી

ડિવિઝન, પાલનપુર દ્વારા જારી કરાયેલ વર્ષ ૨૦૧૮-૧૯ ની ટેન્ડર નોટિસ નં. એસ.કે./૭ માં શરત નં. ૮ ને કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવાનો પરમાદેશ (મેન્ડામસ) નું રિટ અથવા પરમાદેશના સ્વરૂપમાં અન્ય કોઈ રિટ, હુકમ અથવા નિર્દેશ જારી કરવાની મહેરબાની કરશો;

બી. મહેરબાન અદાલત સામાવાળાને સેન્ટ્રલ વિજિલન્સ કમિશન, ભારત સરકારના તારીખ ૧૭.૧૨.૨૦૦૨ ના ઓફિસ મેમોરેન્ડમ મુજબ પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા નિયત કરવાનો અને ત્યારબાદ રસ ધરાવતા કોન્ટ્રાક્ટરો પાસેથી બિડ આમંત્રિત કરવાનો નિર્દેશ આપતું પરમાદેશનું રિટ જારી કરવાની મહેરબાની કરશો;

સી. દાખલ કરવા અને અંતિમ સુનાવણી પડતર હોય તે દરમિયાન, મહેરબાન અદાલત સામાવાળાને 'મંડપ, ડેકોરેશન અને આનુષંગિક કામ પૂરા પાડવા' માટે આર એન્ડ બી ડિવિઝન, પાલનપુર દ્વારા જારી કરાયેલ વર્ષ

૨૦૧૮-૧૯ ની ટેન્ડર નોટિસ નં. એસ.કે./૭ સાથે
આગળ વધતા અટકાવવાની મહેરબાની કરશો;

ડી. દાખલ કરવા અને અંતિમ સુનાવણી પડતર હોય
તે દરમિયાન, મહેરબાન અદાલત સામાવાળાને સેન્ટ્રલ
વિજિલન્સ કમિશન, ભારત સરકારના તારીખ
૧૭.૧૨.૨૦૦૨ ના ઓફિસ મેમોરેન્ડમ મુજબ પ્રિ-
ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા નિયત કરવાનો અને
ત્યારબાદ રસ ધરાવતા કોન્ટ્રાક્ટરો પાસેથી બિડ
આમંત્રિત કરવાનો અને સદર ટેન્ડરના આધારે કોન્ટ્રાક્ટ
આપવાનો નિર્દેશ આપવાની મહેરબાની કરશો."

૬. અરજદાર દ્વારા અરજ કરેલ વચગાળાની રાહતના સંદર્ભમાં
પક્ષકારોને વિસ્તારપૂર્વક સાંભળ્યા પછી, તારીખ ૧૮.૦૧.૨૦૧૯ નો હુકમ
પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.

૬.૧ સદર તારીખ ૧૮.૦૧.૨૦૧૯ ના હુકમમાં અરજદાર અને સામાવાળા નં.
૧ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી સામસામી દલીલો વિગતવાર નોંધવામાં આવી છે.
તેથી તેનું પુનરાવર્તન કરવામાં આવતું નથી.

૭. હવે જે કાર્યક્રમના સંબંધમાં વિવાદિત એન.આઈ.ટી. જારી કરવામાં આવી હતી, તે પૂર્ણ અને સમાપ્ત થઈ ગયો છે. એન.આઈ.ટી. ના સંદર્ભમાં ખાસ કરીને શરત કે જેણે લાયકાતના માપદંડો નિયત કર્યા હતા તેના સંબંધમાં મુખ્ય ફરિયાદ હવે અસ્તિત્વમાં નથી કારણ કે કાર્યક્રમ (જેના માટે બિડ આમંત્રિત કરવામાં આવી હતી અને માપદંડ નિયત કરવામાં આવ્યા હતા) પૂર્ણ અને સમાપ્ત થઈ ગયો છે.

૭.૧ તેથી અરજદાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી વિવિધ દલીલો અને સામાવાળાના જવાબ અને બચાવને સંબોધવા અને તેની સાથે કામ લેવું જરૂરી નથી.

૭.૨ જો કે અરજદારની મર્યાદિત ફરિયાદ અને વાંધો વિચારણા માટે ટકી રહે છે. તે સમયે-સમયે જારી કરાયેલ સમાન એન.આઈ.ટી. માં (જ્યારે સમાન કાર્યક્રમો યોજવાના હોય ત્યારે) સામાવાળા દ્વારા નિયત કરવામાં આવતા વ્યાપકપણે અસંગત અને વધઘટ થતા પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન/ક્વોલિફિકેશન ક્રાઈટેરિયા અંગે છે.

૭.૩ સદર હેતુ માટે તારીખ ૧૮.૦૧.૨૦૧૯ ના હુકમમાં ઉલ્લેખિત કેટલીક હકીકતો, રજૂઆતો અને વિગતો ધ્યાનમાં લેવી જરૂરી છે. અરજદારના વાંધાનો સાર અને સામાવાળાનો જવાબ કે સમજૂતી અને બચાવ પણ સદર હુકમમાં

નોંધવામાં આવ્યો છે. તેથી તારીખ ૧૮.૦૧.૨૦૧૯ ના હુકમનો સંબંધિત ભાગ નીચે મુજબ ટાંકવામાં આવે છે:

"૨. પાલનપુર, જિલ્લો: બનાસકાંઠા ખાતે રકમી જાન્યુઆરી ૨૦૧૯ ના રોજ રાજ્ય કક્ષાના કાર્યક્રમ માટે મંડપ, ડેકોરેશન અને આનુષંગિક કામ પૂરા પાડવા માટે સર્વિસ પ્રોવાઈડરો પાસેથી ટેન્ડરો આમંત્રિત કરતી નોટિસમાં નિયત કરાયેલ ક્વોલિફિકેશન/પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા (ટેન્ડરની શરત) ને હાલની અરજીમાં પડકારવામાં આવેલ છે.

૪. અરજદારે તેનો પરિચય અને સંબંધિત હકીકતો નીચે મુજબ વર્ણવી છે:-

"૨. અરજદાર ગુજરાત સરકારના નોંધાયેલા કોન્ટ્રાક્ટર છે. અરજદાર પેઢીના પ્રોપરાઈટર ભારતના નાગરિક છે અને ભારતના બંધારણ હેઠળ મૂળભૂત અધિકારોના અમલ માટે હકદાર છે. સામાવાળા આ મહેરબાન અદાલતના રિટ અધિકારક્ષેત્રને આધીન છે.

૩. અરજદાર જણાવે છે કે તે ડેકોરેશન કોન્ટ્રાક્ટર્સના વ્યવસાય સાથે સંકળાયેલ છે. અરજદારની સેવામાં સ્ટેજ, મંડપ ઉભા કરવા, ફર્નિચર અને ડેકોરેશનનો સામાન પૂરો પાડવાનો સમાવેશ થાય છે. અરજદાર જણાવે છે કે રાજ્ય સરકાર તમામ કાર્યક્રમો દરમિયાન

ડેકોરેશનના હેતુ માટે ટેન્ડરો બહાર પાડે છે અને સૌથી નીચા બિડરને કોન્ટ્રાક્ટ આપવામાં આવે છે.

૪. અરજદાર જણાવે છે કે હાલની અરજી 'પાલનપુર, જિ. બનાસકાંઠા ખાતે રક્મી જાન્યુઆરી ૨૦૧૮ ની ઉજવણી પર એટ હોમ પ્રોગ્રામ, કલ્ચરલ પ્રોગ્રામ અને પરેડ પ્રોગ્રામ માટે મંડપ, ડેકોરેશન અને આનુષંગિક કામ પૂરા પાડવા' માટે આર એન્ડ બી ડિવિઝન, પાલનપુર દ્વારા જારી કરાયેલ વર્ષ ૨૦૧૮-૧૯ ની ટેન્ડર નોટિસ નં. એસ.કે./૭ સાથે સંબંધિત છે....."

૪.૧ ટેન્ડર (એન.આઈ.ટી.) સંબંધિત સંબંધિત વિગતો અરજદાર દ્વારા નીચે મુજબ દર્શાવવામાં આવી છે:-

"ટેન્ડર નોટિસની શરતોમાં કોન્ટ્રાક્ટની અંદાજિત ટેન્ડર વેલ્યુ રૂ. ૨૧૮.૬૦ લાખ (આશરે રૂ. ૨.૧૮ કરોડ) છે."

૫.૧ ફરિયાદ અને ફરિયાદનું કારણ-આધાર નીચે મુજબ દર્શાવવામાં આવ્યું છે:

"પ. અરજદાર જણાવે છે કે ખાસ શરતોમાં 'પ્રિ-કવોલિફિકેશન શરતો' ના પેટા-મથાળા હેઠળ દેખાતી શરત નં. ૮ થી તેને અન્યાય થયો છે. સદર શરત જરૂરી બનાવે છે કે અગાઉના કોઈપણ ત્રણ નાણાકીય વર્ષમાં બિડરનું ટર્નઓવર રૂ. ૮.૭૨ કરોડ; (રૂ. ૮૭૨ લાખ) થી ઓછું ન હોવું જોઈએ.

૬. અરજદાર જણાવે છે કે ટેન્ડર દસ્તાવેજોમાં પ્રિ-કવોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા નક્કી કરવાના સંબંધમાં સેન્ટ્રલ વિજિલન્સ કમિશન દ્વારા તારીખ ૧૭.૧૨.૨૦૦૨ નું ઓફિસ મેમોરેન્ડમ બહાર પાડવામાં આવ્યું છે ("સી.વી.સી. ગાઇડલાઇન્સ"). કોન્ટ્રાક્ટ આપવામાં ગેરરીતિ, પક્ષપાત અને પારદર્શિતાના અભાવ જેવા મુદ્દાઓને સંબોધવા માટે સી.વી.સી. માર્ગદર્શિકા બહાર પાડવામાં આવી હતી અને તે અહીંના સામાવાળા માટે બંધનકર્તા છે. અરજદાર જણાવે છે કે ઉપરોક્તના અનુસંધાને, સદર ઓફિસ મેમોરેન્ડમના સંબંધમાં એક સ્પષ્ટતા બહાર પાડવામાં આવી છે જે તારીખ ૦૭.૦૫.૨૦૦૪ ની સ્પષ્ટતા છે.

૭. અરજદાર જણાવે છે કે સામાવાળા રાજ્ય સરકાર દર વર્ષે સમાન ટેન્ડરો જારી કરે છે. પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા ક્યારેય કોન્ટ્રાક્ટની અંદાજિત કિંમતના ત્રણ ગણાથી વધુ રહ્યા નથી. ઓગસ્ટ ૨૦૧૮ માં સદર કાર્યક્રમના સંબંધમાં અરજદાર ખરેખર લાયક જણાયા હતા અને તેમને કોન્ટ્રાક્ટ આપવામાં આવ્યો હતો."

૬. અરજદાર દ્વારા પડકારવામાં આવેલ ક્વોલિફિકેશન/પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન શરત એ જોગવાઈ કરે છે કે ટેન્ડર પ્રક્રિયામાં ભાગ લેવા માટે લાયક બનવા માટે બિડરનું ટર્નઓવર અગાઉના ત્રણ નાણાકીય વર્ષમાંથી એકમાં રૂ. ૮.૭૨ કરોડથી ઓછું ન હોવું જોઈએ. અરજદારના જણાવ્યા મુજબ, સદર શરતનો અર્થ એ છે કે બિડરના ટર્નઓવરનું મૂલ્ય કોન્ટ્રાક્ટના કામની અંદાજિત કિંમત કરતાં ૪ ગણું હોવું જોઈએ (જેમાં કોન્ટ્રાક્ટના કામની કિંમત આશરે ૨૧૯ લાખ/૨.૧૯ કરોડ છે).

૭. અરજદારે વધુમાં દાવો કર્યો છે અને ભારપૂર્વક જણાવ્યું છે કે:-

"પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા ક્યારેય કોન્ટ્રાક્ટની અંદાજિત કિંમતના ત્રણ ગણાથી વધુ રહ્યા નથી."

૭.૧ આમ, અરજદારના મતે "ન્યૂનતમ ટર્નઓવર" ની આવશ્યકતા સામાવાળા દ્વારા લાંબા સમયથી નિયત કરવામાં આવી છે અને પૂરી પાડવામાં આવી છે,

જોકે વિવાદિત ટેન્ડર શરત અન્યાયી અને મનસ્વી છે કારણ કે વર્તમાન ટેન્ડરમાં માપદંડ એવા દરે નક્કી કરવામાં આવ્યા છે જે ભૂતકાળના કિસ્સાઓમાં સામાન્ય રીતે પૂરા પાડવામાં આવેલ દર (એટલે કે કોન્ટ્રાક્ટની અંદાજિત કિંમતના ૩ ગણા) કરતાં વધુ છે.

૭.૨ એ હકીકત કે "ન્યૂનતમ ટર્નઓવર" સામાન્ય રીતે સામાવાળા દ્વારા જારી કરવામાં આવતી દરેક ટેન્ડર નોટિસમાં ક્વોલિફિકેશન / પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા તરીકે સામાવાળા દ્વારા અપનાવવામાં આવે છે અને નિયત કરવામાં આવે છે તે અરજીમાં ઉપરોક્ત ટાંકેલા નિવેદન તેમજ અરજદાર અને સામાવાળા દ્વારા રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં આવેલી સામગ્રી પરથી સ્પષ્ટપણે ઉભરી આવે છે.

૭.૩ અરજદારની સદર રજૂઆત અને નિવેદન એ પણ બહાર લાવે છે કે અગાઉની ટેન્ડર નોટિસો હેઠળ દર્શાવેલ ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા અને વર્તમાન (વિવાદિત) ટેન્ડર નોટિસ વચ્ચેનો એકમાત્ર તફાવત એ છે કે વર્તમાન કેસમાં ક્વોલિફાયિંગ ક્રાઇટેરિયા કામની અંદાજિત કિંમતના ૪ ગણા નક્કી કરવામાં આવ્યા છે (કોન્ટ્રાક્ટની અંદાજિત કિંમતના ૩ ગણા નક્કી કરવાના બદલે).

૭.૪ અરજદારના જણાવ્યા મુજબ, વિવાદિત શરત અન્યાયી અને મનસ્વી છે અને તે અસમર્થનીય છે કારણ કે સામાવાળા સામાન્ય રીતે ટેન્ડર નોટિસમાં જે દર (અંદાજિત કિંમતના ૩ ગણા) પૂરા પાડે છે તેના કરતા ક્વોલિફિકેશન

ક્રાઇટેરિયા મનસ્વી રીતે ગેરવાજબી રીતે ઊંચા દરે (અંદાજિત કિંમતના ૪ ગણા) છે અને આ સ્પર્ધાને ખતમ કરવા અને / અથવા મનસ્વી રીતે અને તર્ક અને વ્યાજબીપણા વિના કરવામાં આવ્યું છે.

૯. અરજીનો વિરોધ કરવા માટે, સામાવાળાએ જવાબી એફિડેવિટ દાખલ કરી છે અને જણાવ્યું છે કે:-

"૭. સામાવાળા સત્તાધિકારી દ્વારા જારી કરાયેલ વર્ષ ૨૦૧૮-૧૯ ની ટેન્ડર નોટિસ નં. એસ.કે./૭ ના સંદર્ભમાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ટેન્ડરમાં નિયત કરાયેલ પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન શરત/ક્રાઇટેરિયા માર્ગ અને મકાન વિભાગ, ગુજરાત સરકાર દ્વારા જારી કરાયેલ તારીખ ૨૫.૦૧.૨૦૧૬ ના સરકારી ઠરાવ પર આધારિત છે. એ વાતનો ઇનકાર કરવામાં આવે છે કે ટેન્ડર દસ્તાવેજમાં નિયત કર્યા મુજબ ચોક્કસ ટર્નઓવર માટેની ટેન્ડર શરત કોઈને ફાયદો કરાવવા માટે બનાવેલી છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જરૂરી ટેન્ડર શરતો અને પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા નક્કી કરવાના હેતુ માટે જિલ્લા કલેક્ટરના અધ્યક્ષપદે એક સમિતિની રચના કરવામાં આવી હતી. આવી સમિતિની રચના કરતો તારીખ ૧૦.૧૨.૨૦૧૮ નો ઓફિસ ઓર્ડર આ સાથે એનેક્ષર-આર૧ તરીકે જોડવામાં આવ્યો છે અને ચિહ્નિત કરવામાં

આવ્યો છે. આથી, સ્પર્ધાને ખતમ કરવાનો અને બિડરોને ટેન્ડર પ્રક્રિયામાં ભાગ લેતા અટકાવવાનો પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી.

૮. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ચોક્કસ ટર્નઓવર રાખવાના માપદંડને મનસ્વી ગણી શકાય નહીં કારણ કે પ્રશ્નગત ટેન્ડર જેવા અગાઉના તમામ ટેન્ડરોમાં પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન માટે સમાન માપદંડ હતા જેમાં ટેન્ડરની આવશ્યકતાઓમાંની એક એવી શરત હતી કે રેન્ડરર પાસે ટેન્ડરના કામની કુલ રકમ કરતાં ઓછામાં ઓછી ચાર ગણી વધુ રકમનું ટર્નઓવર હોવું જોઈએ. સંબંધિત ટેન્ડરની સાથે અગાઉના આવા ટેન્ડરના કામ દર્શાવતી આવી યાદીની નકલ આ સાથે એનેક્સર-આરર (કોલી.) તરીકે જોડવામાં આવી છે અને ચિહ્નિત કરવામાં આવી છે. નમ્રતાપૂર્વક એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે આ સાથે સૂચિબદ્ધ કરવામાં આવેલ આવા કોઈપણ ટેન્ડર કામોમાં કોઈપણ બિડર દ્વારા પ્રશ્ન ઉઠાવવામાં આવ્યો ન હતો. આથી, ટર્નઓવરના માપદંડની આવી શરત નક્કી કરવાની સામાવાળા સત્તાધિકારી દ્વારા સતત પ્રથાને ધ્યાનમાં લેતા તે કોઈપણ વ્યક્તિની તરફેણ કરવાનું સત્તાધિકારીનું પૂર્વ-નિર્ધારિત કાર્ય નથી.

૯. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે કોન્ટ્રાક્ટની અંદાજિત કિંમતના ત્રણ ગણાથી વધુ ન હોય તેવા ટર્નઓવરના પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા ધરાવતા દર વર્ષે સમાન ટેન્ડરો જારી કરવા સંબંધિત અરજદારનો બચાવ સ્વ-વિરોધાભાસી છે. વર્તમાન અરજીના એનેક્સર-પીઝ નું માત્ર અવલોકન એ હકીકત સૂચવે છે કે રૂ. ૮૪.૨૮ લાખ, રૂ. ૪૯.૮૦ લાખ, રૂ. ૧૮.૯૫ લાખની રકમના ત્રણ અલગ-અલગ ટેન્ડર કામો માટે, પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયામાં શરત હતી કે બિડરનું ટર્નઓવર છેલ્લા ત્રણ વર્ષમાંથી કોઈપણ એકમાં રૂ. ૩૭૦ લાખથી વધુ હોવું જોઈએ. એ સ્પષ્ટ છે કે ત્રણેય વર્ક કોન્ટ્રાક્ટ માટે રૂ. ૩૭૦ લાખના ટર્નઓવરના આવા માપદંડ અનુક્રમે ૪.૩૯ ગણા, ૭.૪૨ ગણા અને ૧૯.૫૨ ગણા હતા. આથી, બિડર પાસે કોન્ટ્રાક્ટના કામ કરતાં ચાર ગણું ટર્નઓવર હોવાની પ્રિ-ક્વોલિફિકેશનની શરતને મનસ્વી અથવા બદધિરાદાપૂર્ણ ગણી શકાય નહીં.

૧૦. અહીં એ જણાવવું પ્રસ્તુત છે કે વર્તમાન અરજદારને તાજેતરમાં કેપિટલ પ્રોજેક્ટ ડિવિઝન-૨, ગાંધીનગર માટે વી.વી.આઈ.પી. કાર્યક્રમો દરમિયાન ભાડાના ધોરણે સુશોભનની વસ્તુઓ, કોકરીની વસ્તુઓ અને ફર્નિચર સપ્લાય કરવાનો સમાન કોન્ટ્રાક્ટ આપવામાં આવ્યો છે. વર્તમાન અરજદાર સાથે સામાવાળા

સત્તાધિકારી દ્વારા અમલમાં મુકાયેલ તારીખ ૨૭.૧૧.૨૦૧૭ ના વર્ક કોન્ટ્રાક્ટનું માત્ર અવલોકન એ સ્પષ્ટપણે દર્શાવશે કે અરજદાર પોતે રૂ. ૨૪.૫૦ લાખની અંદાજિત ટેન્ડર વેલ્યુ સામે છેલ્લા પાંચ વર્ષના કોઈપણ એક વર્ષમાં રૂ. ૧ કરોડના વાર્ષિક ટર્નઓવરના સંબંધમાં પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન કાઈટેરિયા સાથે સંમત થયા હતા, જે ટર્નઓવરની આવશ્યકતા સામે સ્વીકાર્યપણે ચાર ગણું છે. આથી, અરજદાર માટે એક તરફ કોઈ એક ટેન્ડરની સમાન શરત સ્વીકારીને અને બીજી તરફ જ્યારે કામની અંદાજિત રકમ અગાઉની રકમ કરતાં વધુ હોય ત્યારે તેને નિષ્ફળ બનાવવાના ડરથી બીજા ટેન્ડરની સમાન શરતને પડકારીને એક જ સમયે પરસ્પર વિરોધી વર્તન કરવું ખુદનું નથી. આવા વર્ક કોન્ટ્રાક્ટ તારીખ ૨૭.૧૧.૨૦૧૭ ની નકલ આ સાથે એનેક્સર-આર૩ તરીકે જોડવામાં આવી છે અને ચિહ્નિત કરવામાં આવી છે."

૯.૧ તેની રિજોઈન્ડર એફિડેવિટમાં અરજદારે એવો આક્ષેપ કર્યો છે કે:-

"૨. શરૂઆતમાં, હું જણાવું છું કે સામાવાળાઓએ અરજદાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી કેટલીક દલીલોનો સ્પષ્ટ અને સચોટપણે વિવાદ કર્યો નથી, જેમાં નીચે જણાવેલ બાબતોનો સમાવેશ થાય છે, અને તેથી આવી તમામ દલીલોને બિનવિવાદિત ગણી શકાય:

- i. ટેન્ડર દસ્તાવેજોમાં પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા નિયત કરવાના સંબંધમાં સેન્ટ્રલ વિજિલન્સ કમિશન દ્વારા જારી કરાયેલ તારીખ ૧૭.૧૨.૨૦૦૨ નું ઓફિસ મેમોરેન્ડમ (જે હવે પછી "સી.વી.સી. ગાઇડલાઇન્સ" તરીકે ઉલ્લેખિત છે) સામાવાળા પર બંધનકર્તા છે.
- ii. વિવાદિત ટેન્ડર શરત કે જે અગાઉના ત્રણ નાણાકીય વર્ષોમાં પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન નાણાકીય ટર્નઓવર માપદંડ રૂ. ૮૭૨ લાખ હોવાની જરૂર પાડે છે, જ્યારે કોન્ટ્રાક્ટની અંદાજિત ટેન્ડર વેલ્યુ રૂ. ૨૧૮.૬ લાખ છે, તે સી.વી.સી. ગાઇડલાઇન્સનું સ્પષ્ટ ઉલ્લંઘન છે જે ફરજિયાત કરે છે કે નાણાકીય ટર્નઓવરની આવશ્યકતા કોન્ટ્રાક્ટ વેલ્યુના આશરે ૩૦-૪૦% હોવી જોઈએ. વધુમાં, સામાવાળાએ સદર ઉલ્લંઘન માટે કોઈ માન્ય વાજબીપણું પૂરું પાડ્યું નથી.
- iii. વિવાદિત ટેન્ડર શરતમાં ટર્નઓવર માપદંડ કોન્ટ્રાક્ટ વેલ્યુ કરતાં અપ્રમાણસર અને ગેરવાજબી રીતે વધુ રકમ પર નક્કી કરવામાં આવ્યો છે અને જે હેતુ માટે ટેન્ડર બહાર પાડવામાં આવ્યું છે તે બંને વચ્ચે કોઈ સંબંધ નથી."

૧૦. અરજદાર તરફે વિદ્વાન વકીલ શ્રી શેલતે રજૂઆત કરી હતી કે વિવાદિત ક્વોલિફિકેશન / પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન માપદંડ મનસ્વી અને અન્યાયી છે. અરજદારના જણાવ્યા મુજબ, સદર શરત / માપદંડ પૂર્વ-નિર્ધારિત બિડર

અથવા બિડરોના જૂથને મદદ કરવા અથવા તેઓને ટેન્ડર પ્રક્રિયામાં ભાગ લેવાની સુવિધા પૂરી પાડવા અને પસંદ કરેલા બિડરોનો ઇજારો ઊભો કરવા અને સ્પર્ધાને ખતમ કરવા માટે બનાવવામાં આવ્યો છે. અરજદારના જણાવ્યા મુજબ, વિવાદિત શરત અતાર્કિક માપદંડ લાદે છે અને તે ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૪ નું ઉલ્લંઘન કરે છે કારણ કે તે ટેન્ડર પ્રક્રિયામાં ભાગ લેવાની સમાન તકનો ઇનકાર કરે છે.

૧૧. વિદ્વાન ગવર્નમેન્ટ પ્લીડર સુશ્રી શાહે રજૂઆત કરી હતી કે ટેન્ડર આમંત્રિત કરનાર એજન્સીને ક્વોલિફિકેશન / પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા નિયત કરવાનો અને પૂરા પાડવાનો અધિકાર છે. તેણીએ રજૂઆત કરી હતી કે ટેન્ડર માટે ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા અને અન્ય સંબંધિત શરતો નક્કી કરવાના હેતુ માટે, કલેક્ટર, નિવાસી કલેક્ટર, કાર્યપાલક ઇજનેર, આર એન્ડ બી (સ્ટેટ), કાર્યપાલક ઇજનેર, આર એન્ડ બી (પંચાયત) નો સમાવેશ કરતી એક સમિતિની રચના કરવામાં આવી હતી અને તે સદર સમિતિ છે જેણે ક્વોલિફિકેશન/પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા સહિત ટેન્ડર માટેની શરતના સંદર્ભમાં નિર્ણય લીધો હતો. તેણીએ વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે સદર સમિતિએ તમામ સંબંધિત પાસાઓ અને અગાઉના કાર્યક્રમોમાંથી મળેલા અનુભવને ધ્યાનમાં લીધા પછી ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા નક્કી કર્યા છે. તેણીએ અગાઉના પ્રસંગે જારી કરાયેલ એન.આઇ.ટી. નો પણ સંદર્ભ આપ્યો હતો અને રજૂઆત કરી હતી કે તમામ પ્રસંગોએ અને દરેક કાર્યક્રમ દરમિયાન (જ્યારે ટેન્ડરો આમંત્રિત

કરતી સમાન નોટિસો જારી કરવામાં આવી હતી) ત્યારે ટર્નઓવરના આધારે ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા નિયત કરતી શરતોનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હતો. તેણીએ એ હકીકત પર ભાર મૂક્યો હતો કે ભૂતકાળમાં અરજદારે પોતે ટેન્ડર પ્રક્રિયામાં ભાગ લીધો હતો જેમાં સમાન શરત / માપદંડ નિયત કરવામાં આવ્યા હતા અને ઓછામાં ઓછા ૩ પ્રસંગોએ અરજદાર સફળ બિડર તરીકે ઉભરી આવ્યા હતા. પરિણામે તેને વર્ક ઓર્ડર આપવામાં આવ્યો હતો અને તે સમયે આવી શરત સામે કોઈ વાંધો ઉઠાવવામાં આવ્યો ન હતો અને તે માત્ર વર્તમાન નોટિસ દરમિયાન જ્યારે અરજદારને સમજાયું કે તે ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા પૂરા કરતા નથી ત્યારે જ તેણે સમાન માપદંડને પડકાર્યો છે જે અરજદારે અગાઉના પ્રસંગે સ્વીકાર્યો હતો. વિદ્વાન ગવર્નમેન્ટ પ્લીડરના જણાવ્યા મુજબ, માત્ર અરજદાર વર્તમાન પ્રસંગે માપદંડ પૂરા કરતા ન હોવાને કારણે જ પડકાર ઉઠાવવામાં આવ્યો છે અને આવા પ્રયાસને ધ્યાનમાં લેવો જોઈએ નહીં.

૧૪. આગળ વધતા પહેલા એ નોંધવું અને ધ્યાનમાં રાખવું જરૂરી છે કે:-

(એ) અરજદાર બિડરોમાંના એક નથી;

(બી) એન.આઈ.ટી. ના પ્રતિભાવમાં અરજદારે ટેન્ડર પ્રક્રિયામાં ભાગ લીધો ન હતો;

(સી) હાલના સામાવાળા નં. ૨ અને ૩ ને એલ૧ અને એલ૨ બિડરો જાહેર કરવામાં આવ્યા છે;

(ડી) સદર બિડરો (એટલે કે સામાવાળા નં. ૨ અને ૩) ને લાયક બિડરો તરીકે ગણતો સામાવાળાનો નિર્ણય અને / અથવા સદર બે બિડરો દ્વારા સબમિટ કરાયેલ બિડને સ્વીકારવા, ધ્યાનમાં લેવા અને પ્રક્રિયા કરવાના નિર્ણયને હાલની અરજીમાં પડકારવામાં આવ્યો નથી;

(ઈ) એ જ રીતે અરજદારે હાલના સામાવાળા નં. ૨ ને એલ૧ બિડર તરીકે ગણતો અને જાહેર કરતો સામાવાળા રાજ્યના નિર્ણયને પણ પડકાર્યો નથી.

(એફ) સદર બે બિડરો સામે કોઈ આક્ષેપ ખાસ કરીને કે તેઓ લાયક નથી, તે અરજદાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવ્યા નથી.

(જી) અરજદારનો એવો કેસ કે આક્ષેપ નથી કે સામાવાળા રાજ્યએ કોઈપણ તબક્કે (એટલે કે ક્વોલિફિકેશન ક્રાઈટેરિયા નક્કી કરવાના તબક્કે, એન.આઈ.ટી. જારી કરવાના તબક્કે, હાલના સામાવાળા નં. ૨ અને ૩ ની બિડ ધ્યાનમાં લેવાના તબક્કે અને / અથવા જ્યારે સામાવાળાએ તેમની બિડને લાયક ગણી ત્યારે અને / અથવા જ્યારે સામાવાળાએ સામાવાળા નં. ૨ ને એલ૧ બિડર જાહેર કર્યા ત્યારે) કોઈપણ નિયમ અથવા રાજ્યની કોઈપણ જાહેર કરેલી નીતિનો ભંગ કર્યો છે.

(એચ) અરજદારનો એવો પણ કેસ નથી કે સી.વી.સી. ગાઈડલાઈન્સ અથવા અન્ય કોઈ જોગવાઈ "વાર્ષિક ટર્નઓવર" ને ક્વોલિફિકેશન માપદંડ તરીકે નિયત કરવા પર પ્રતિબંધ મૂકે છે.

(આઈ) એમાં કોઈ વિવાદ નથી કે "વાર્ષિક ટર્નઓવર" એ માન્ય અને સ્વીકૃત માપદંડોમાંનું એક છે."

૧૫. જો કે, અરજદારે તારીખ ૧૭.૧૨.૨૦૦૨ ના મેમોરેન્ડમ હેઠળ સી.વી.સી. દ્વારા જારી કરાયેલ માર્ગદર્શિકા પર આધાર રાખ્યો છે, ખાસ કરીને સદર મેમોરેન્ડમમાંથી નીચે ટાંકેલી સૂચના પર:—

"કમિશનને વિવિધ વિભાગો/સંસ્થાઓ દ્વારા ટેન્ડર દસ્તાવેજોમાં ભેદભાવપૂર્ણ પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા સામેલ કરવા અંગે ફરિયાદો મળી છે. સી.ટી.ઇ.ઓ. દ્વારા વિવિધ કામો/કોન્ટ્રાક્ટની સઘન તપાસ દરમિયાન એવું પણ જોવા મળ્યું છે કે પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા કાં તો સ્પષ્ટ રીતે ઉદ્દેખિત નથી અથવા બિડરોના પ્રવેશને પ્રતિબંધિત/સુવિધા આપવા માટે ખૂબ જ કડક/ખૂબ જ ઢીલા બનાવવામાં આવ્યા છે.

૨. પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા એ પેઢીઓને બિડમાં ભાગ લેવાની પરવાનગી આપવા અથવા નકારવા માટેનો માપદંડ છે.

અસ્પષ્ટ રીતે વ્યાખ્યાયિત પીક્યુ કાઈટેરિયા કોન્ટ્રાક્ટને અંતિમ સ્વરૂપ આપવાની પ્રક્રિયાને અટકાવવા અથવા બિન-પારદર્શક રીતે કોન્ટ્રાક્ટ આપવામાં પરિણમે છે. એ નોંધવામાં આવ્યું છે કે સંસ્થાઓ, કેટલીકવાર ભૂતકાળમાં અમલમાં મુકાયેલા કેટલાક સમાન કાર્યમાંથી વર્તમાન કાર્યની જરૂરિયાતો અનુસાર વિવિધ પરિમાણોમાં યોગ્ય સુધારો કર્યા વિના પીક્યુ કાઈટેરિયા લે છે. ઘણીવાર એવું જોવા મળે છે કે સંસ્થાના અધિકારીઓ અને આર્કિટેક્ટ્સને જાણતા કોન્ટ્રાક્ટરોને જ પસંદગીની યાદીમાં મૂકવામાં આવે છે. આ સિસ્ટમ ગેરરીતિ, પક્ષપાત અને ભ્રષ્ટાચાર માટે નોંધપાત્ર અવકાશ આપે છે. તેથી, ન્યૂનતમ લાયકાત, અનુભવ અને ગુણવત્તા અને અમલીકરણના સમયગાળાની દ્રષ્ટિએ સંતોષકારક રીતે અમલમાં મુકાયેલા ન્યૂનતમ મૂલ્યના સમાન કાર્યોની સંખ્યા અગાઉથી નક્કી કરવી જરૂરી છે."

૧૫.૧ અરજદારે સદર મેમોરેન્ડમમાં ઉલ્લેખિત બે કિસ્સાઓ પર પણ આધાર રાખ્યો હતો. સદર ૨ કિસ્સાઓ છે :

"આ સંબંધમાં જોવા મળેલી કેટલીક સામાન્ય અનિયમિતતાઓ/ખામીઓ નીચે મુજબ પ્રકાશિત કરવામાં આવી છે:

૧) બે વર્ષમાં પૂર્ણ થવાના રૂ. ૧૫ કરોડના અંદાજિત ખર્ચવાળા

કામ માટે, છેલ્લા ૫ વર્ષમાં સરેરાશ ટર્નઓવર માટેના માપદંડ રૂ. ૧૫ કરોડ રાખવામાં આવ્યા હતા જોકે એક વર્ષમાં જે કામ કરવાનું હતું તેની રકમ માત્ર રૂ. ૭.૫ કરોડ હતી. ઉપરોક્તના પરિણામે એક જ પેઢીનું પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન થયું.

૨) કમ્પ્યુટર હાર્ડવેરની ખરીદી માટે એક સંસ્થાએ વાર્ષિક નાણાકીય ટર્નઓવર માટેના માપદંડ રૂ. ૧૦૦ કરોડ રાખ્યા હતા જોકે ખરીદીનું મૂલ્ય રૂ. ૧૦ કરોડથી ઓછું હતું, પરિણામે પ્રતિષ્ઠિત કમ્પ્યુટર પેઢીઓ ગેરલાયક ઠરી હતી."

૧૫.૨ સામાવાળા ટર્નઓવરના સંબંધમાં ક્વોલિફિકેશન કાઈટેરિયા મનસ્વી રીતે નિયત કરે છે તેવા આક્ષેપને સમર્થન આપવા માટે, અરજદાર તરફે વિદ્વાન વકીલે સામાવાળા દ્વારા રેકૉર્ડ પર સબમિટ કરાયેલ સારાંશ / સ્ટેટમેન્ટ પર આધાર રાખ્યો હતો જે નીચે મુજબ વંચાય છે:

ક્રમ નં.	કામનું નામ	વિભાગનું નામ	અંદાજિત ખર્ચ (રૂ. લાખમાં)	કોઈપણ વાર્ષિક ટર્ન ઓવર (છેલ્લા ૩ વર્ષના ૧ વર્ષ) (શહેરી વિકાસ માટે રૂ. લાખમાં)	એક સમાન કામ (રૂ. ૧૦૦.૦૦ લાખ)	ટિપ્પણીઓ
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭

૧.	સાબરકાંઠા જિલ્લામાં મંડપ, મંચ અને અન્ય વી. વી. આઈ. પી. કાર્યક્રમો પ્રદાન કરવા (વર્ષ ૨૦૧૮-૧૯)	આર એન્ડ બી વિભાગ હિમતનગર સાબરકાંઠા	૨૯૯.૯૯ પી. નં ૬૮	૧૦૦૦.૦૦ (૩.૩૩ સમય) પી.નં ૬૯	૧૨૦	પૂર્વ લાયકાત માપદંડ મુજબ
૨.	પૂરી પાડે છે મંડપ અને અન્ય સુશોભન સેવાઓ માટે માનનીય. પી. એમ. કાર્યક્રમ નર્મદામાં જિલ્લો. (વર્ષ ૨૦૧૩-૧૪)	આર એન્ડ બી વિભાગ રાજપિપ્લા	૩૦૦.૦૦ પી. નં ૭૨	૧૦૦૦.૦૦ (૩.૩૩. સમય) પી. નં ૭૧	૧૦૦.૦૦	પૂર્વ લાયકાત માપદંડ મુજબ
૩.	કવાંટ ગેર મેલો-૨૦૧૯. પૂરી પાડે છે મંડપ & અન્ય સુવિધાઓ માટે વીવીઆઈપી કાર્યક્રમ	આર એન્ડ બી વિભાગ છોટાઉદાઈ પુર	૧૦૦.૦૦ પી. નં ૭૩	૭૦૦.૦૦ (૭ સમય) પી નં ૭૩)	૧૦૦.૦૦	પૂર્વ લાયકાત માપદંડ મુજબ

	કવાંટ ખાતે, ડી. છોટાઉદાઈ પુર (વર્ષ) ૨૦૧૭-૧૮)					
૪.	મંડપ પૂરો પાડવો.સરકાર માટે ભાડાના ધોરણે ફર્નિચર અને કોકરીની વસ્તુઓ. આર એન્ડ બી વિભાગ, પાલનપુર (વાર્ષિક દર) (વર્ષ ૨૦૧૮- ૧૯) ના અધિકારક્ષેત્ર હેઠળ બનાસકાંઠા જિલ્લામાં યોજનારો	આર એન્ડ બી વિભાગ, પાલનપુર	૨૦.૦૦ પી. નંબર ૭૪	૮૦.૦૦ (૪ સમય) પી.નંબર	૨૦.૦ ૦	પૂર્વ લાયકાત માપદંડ મુજબ

	કાર્યક્રમ					
પ.	મંડપ પૂરો પાડવો.વી. વી. આઈ. પી. સરકાર માટે ભાડાના આધારે ફર્નિચર અને કોકરીની વસ્તુઓ. અમદાવાદ જિલ્લાના અધિકારક્ષેત્ર હેઠળ યોજાનારો કાર્યક્રમ (એકમ દર) (વર્ષ ૨૦૧૮-૧૯)	આર એન્ડ બી વિભાગ અમદાવાદ	૨૪.૫૦ પી.નં ૭ ૬	૧૦૦.૦૦ (૪ સમય) પી.નં ૭૭	૨૪.૫ ૦	પૂર્વ લાયકાત માપદંડ મુજબ
ક.	૧૫ ઓગસ્ટ (સ્વતંત્રતા દિવસ)	આર એન્ડ બી વિભાગ	સંસ્કૃતિ - ૧૨૩.૫	૩૭૧.૦૦ (૩ સમય) પી નં ૭૮	૭૫.૦ ૦ ૬૨.૦	પૂર્વ લાયકાત માપદંડ

૨૦૧૮ના રોજ	સુરેન્દ્રનગર	૫ P નં	૩૦૬.૦૦ (૩૦	૦	મુજબ
સુરેન્દ્રનગર ખાતે	૨	૮૪	વખત)	૧૬.૦	
જલરોધક મંડપ		જોડી-	પી.નં ૮૫	૦	
ફર્નિચર અને		૧૦૧.૯	૭૬.૦૨ (૩		
સુશોભન		૧ નં ૯૨	વખત)		
સહાયક કાર્ય		ધરે-	પી. નંબર ૯૩		
સાંસ્કૃતિક		૨૫.૩૫			
કાર્યક્રમની		પી. નં			
ઉજવણી		૯૯			

૧૬. અરજદાર પ્રથમદર્શી રીતે એક હદ સુધી સાચા હોવાનું જણાય છે, એટલે કે

(એ) ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા અંગેની શરતમાં કોઈ સુસંગતતા નથી અને દરેક વખતે સામાવાળા દ્વારા ટર્નઓવરનો અલગ દર દર્શાવવામાં આવ્યો છે; અને

(બી) સામાવાળા દ્વારા દર્શાવેલ ટર્નઓવરની રકમ કોઈ આધાર દર્શાવતી નથી અને તે એ દર્શાવતી નથી કે અલગ અલગ નોટિસોમાં ટર્નઓવરના દર / રકમ કેવી રીતે દર્શાવવામાં આવ્યા છે; અને

(સી) એવું જણાય છે કે દરેક ઈન્ચાર્જ અધિકારી ઔચિત્ય અને વ્યાજબીપણાની પોતાની સમજ અને ધોરણ મુજબ નિર્ણય લે છે; અને

(ડી) એક નીતિ, માર્ગદર્શિકા, ઓછામાં ઓછું વ્યાપક ધોરણ અથવા પરિમાણ જે એક માળખું પૂરું પાડી શકે અને સુસંગતતા લાવી શકે અને મનસ્વી અને માર્ગદર્શન વિનાના વિવેકાધિકારના ઉપયોગને દૂર કરી શકે.

૧૬.૧ સદર પાસાઓ અને રજૂઆતો વિચારણાને પાત્ર છે પરંતુ કોઈપણ બંધનકર્તા નીતિ, માર્ગદર્શિકા, નિયમ અથવા અન્ય કોઈપણ જોગવાઈના ભંગ વિશે કોઈ સામગ્રી અથવા આક્ષેપની ગેરહાજરીમાં અને આ તબક્કે બદલિશાદાઓ સૂચવવા અને દર્શાવવા માટે રેકૉર્ડ પર કોઈ નક્કર સામગ્રી નથી તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને અમને મનાઈ હુકમ / વચગાળાના મનાઈ હુકમ માટે કોઈ ખાતરીજનક અને અનિવાર્ય આધાર જણાતો નથી.

૧૭. જ્યાં સુધી સદર માર્ગદર્શિકાના પેરા ૫(એ) અને / અથવા પેરા ૫(બી) નો સંબંધ છે, વર્તમાન કેસમાં તેની લાગુ પડવાપાત્રતા અને સુસંગતતા એ વિવાદિત અને ચર્ચાસ્પદ મુદ્દો છે અને તેના પર વિગતવાર વિચારણા અને વિમર્શની જરૂર છે.

૧૭.૧ એ નોંધવું જરૂરી છે કે સી.વી.સી. ગાઈડલાઈન્સ ટેન્ડર આમંત્રિત કરતી એજન્સીને ક્વોલિફિકેશન/પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન ક્રાઈટેરિયા નિયત કરવા પર પ્રતિબંધ કે મનાઈ ફરમાવતી નથી. સદર માર્ગદર્શિકા એજન્સીને ક્વોલિફિકેશન / પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન માપદંડ તરીકે "વાર્ષિક ટર્નઓવર" નો ઉપયોગ / નિયત કરવા પર પણ પ્રતિબંધ કે મનાઈ ફરમાવતી નથી.

૧૭.૨ નીતિ અથવા નિયમો અથવા કોઈપણ માર્ગદર્શિકાની ગેરહાજરીમાં મુખ્ય અધિકારી / નોકરીદાતા (એટલે કે જે એજન્સી તેના એન.આઈ.ટી. ના પ્રતિભાવમાં બિડ આમંત્રિત કરે છે) તેની જરૂરિયાતો અને આવશ્યકતાઓને અનુકૂળ એવા ક્વોલિફિકેશન ક્રાઈટેરિયા નિયત કરવા સક્ષમ હશે અને જે એવા બિડરને પસંદ કરવામાં મદદ કરી શકે જે અપેક્ષિત પરિણામ આપી શકે એટલે કે જે સફળતાપૂર્વક (અને મુખ્ય અધિકારીના સંતોષ મુજબ) કામ પાર પાડી શકે અથવા સેવા પૂરી પાડી શકે. અદાલત આવી બાબતોમાં દખલ કરી શકે નહીં અને અદાલત તેની શાણપણ અથવા મંતવ્યો અને માન્યતા અથવા તેના પોતાના ધોરણો અને માપદંડો લાદી શકે નહીં. અદાલત યોગ્ય માપદંડ નક્કી કરવા માટે જરૂરી દ્રષ્ટિ, નિપુણતા, અનુભવ, એક્સપોઝર, માહિતી અને જ્ઞાનનો પણ દાવો કરી શકે નહીં.

૮. આગળ વધતા પહેલા આ તબક્કે એ ઉલ્લેખ કરવો જરૂરી છે કે (વચગાળાની રાહત માટેની) સુનાવણી દરમિયાન અરજદાર તરફે વિદ્વાન વકીલે યોગ્ય રીતે જાહેર કર્યું હતું અને સ્પષ્ટતા કરી હતી કે અરજદારને કાર્યક્રમ અથવા શેડ્યૂલમાં ખલેલ પહોંચાડવામાં રસ નથી જોકે અરજદારને દરેક એન.આઇ.ટી. માં અલગ અને વધઘટ થતા ક્વોલિફિકેશન/ પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન માપદંડ (ખાસ કરીને "ટર્નઓવર" ના સંદર્ભમાં) દર્શાવવાની/નિયત કરવાની પ્રથા સામે અને જિલ્લા કક્ષાએ સંબંધિત અધિકારી દ્વારા (તેમના સ્તરે ક્વોલિફિકેશન કાઇટેરિયા નક્કી કરતી વખતે) જે રીતે વિવેકાધિકારનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે તેની સામે ફરિયાદ છે.

૮.૧ અલગ રીતે કહીએ તો, અરજદાર તરફે વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે અરજદારની ચિંતા સામાવાળા દ્વારા સમય-સમય પર નિયત કરવામાં આવતા ક્વોલિફિકેશન કાઇટેરિયા (છેલ્લા ૩ અથવા ૫ વર્ષ દરમિયાન બિડરના કુલ ટર્નઓવરના સંદર્ભમાં) માં વ્યાપક અસંગતતા અને ક્વોલિફિકેશન કાઇટેરિયા નક્કી કરવા અને નિયત કરવા માટે કોઇપણ માર્ગદર્શિકા અથવા ધોરણની ગેરહાજરી અંગે છે.

૮.૨ આ તબક્કે, એ ઉલ્લેખ કરવો પણ પ્રસ્તુત છે કે સુનાવણી દરમિયાન જ્યારે અરજદારની વચગાળાની રાહત માટેની વિનંતી વિચારણા માટે લેવામાં આવી

હતી, ત્યારે સામાવાળાએ અરજદારની સદર રજૂઆતનો એ સમજૂતી સાથે સામનો કર્યો હતો કે ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા કાર્યક્રમ અને ઇવેન્ટના સ્કેલ, સ્થાન, અપેક્ષિત હાજરી અને કાર્યક્રમમાં હાજરી આપનાર આમંત્રિતો અને મહાનુભાવોની યાદી પર આધાર રાખે છે અને તેથી સમય-સમય પર જારી કરવામાં આવતા એન.આઇ.ટી. માં ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા અલગ હોય છે.

૮.૩ અરજદાર તરફે વિદ્વાન વકીલની રજૂઆતને ધ્યાનમાં રાખીને, આ કોર્ટે, સદર તારીખ ૧૮.૦૧.૨૦૧૮ ના હુકમમાં, વધુમાં અવલોકન કર્યું અને નોંધ્યું કે:

"૨૦.૨ ભૂતકાળના કાર્યક્રમો દરમિયાન નિયત કરાયેલ શરતોના સારાંશના આધારે સામાવાળાની રજૂઆતનો વિરોધ કરતી વખતે અરજદાર તરફે વિદ્વાન વકીલ, વિદ્વાન ગવર્નમેન્ટ પ્લીડરની રજૂઆતના પ્રતિભાવમાં તેમના રિજોઇન્ડર દરમિયાન અને અરજદારની દલીલો અને અરજીમાંના પડકારને પૂર્વગ્રહ રાખ્યા વિના, અરજદાર પાસેથી સૂચના લીધા પછી રજૂઆત કરી હતી અને જાહેર કર્યું હતું કે અદાલત અરજદાર દ્વારા ફકરા નં. ૧૬(બી) માં માંગવામાં આવેલી રાહત અથવા સદર રાહતને અનુરૂપ સમાન રાહત પર ગુણદોષના આધારે વિચારણા કરી શકે છે જો અદાલત નિયમો અથવા માર્ગદર્શિકા અથવા નીતિ ઘડવાના નિર્દેશો જારી કરવાની અરજદારની વિનંતીને ધ્યાનમાં લે જેથી કરીને વ્યાપક અને માર્ગદર્શન વિનાના વિવેકાધિકારના ઉપયોગને નિયંત્રિત કરી શકાય જેથી દરેક વખતે

જ્યારે આવા કાર્યક્રમો ગોઠવવામાં આવે ત્યારે સત્તાધિકારી જાહેર કરેલી અને પ્રકાશિત નીતિ, માર્ગદર્શિકા અને પરિમાણનું પાલન કરી શકે અને નિર્ણય ઇન્ચાર્જ અધિકારી(ઓ) ના માર્ગદર્શન વિનાના વિવેકાધિકાર પર છોડવામાં ન આવે અને આવી વિચારણાને સુવિધા આપવા માટે અરજદાર, વર્તમાન કેસમાં, રફમી જાન્યુઆરી ૨૦૧૯ ના રોજ યોજનાર સમારોહ માટે કાર્યક્રમ યોજવાનો છે તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને અને સંબંધિત પક્ષકારોના નિકાલ પર હવે ઘણો ઓછો સમય બાકી છે એટલે કે સમયની મર્યાદાને ધ્યાનમાં રાખીને અરજદાર વચગાળાની રાહત માટે માંગણી કરતો નથી અથવા આગ્રહ રાખતો નથી અને / અથવા તારીખ ૨૭.૧૨.૨૦૧૮ ના મનાઈ હુકમને ચાલુ રાખવા કે લંબાવવા માંગતો નથી અને સામાવાળા રાજ્યને, સદર હુકમ રદ કરીને, અત્યાર સુધી હાથ ધરવામાં આવેલી ટેન્ડર પ્રક્રિયા અને ૦૯.૦૧.૨૦૧૯ ના રોજ હાથ ધરાયેલ પ્રક્રિયાના અનુસંધાનમાં પરિણામી આકારણીના આધારે આગળના અને અંતિમ નિર્ણય અને કાર્યવાહી (કોન્ટ્રાક્ટ આપવા અને વર્ક ઓર્ડર જારી કરવા માટે) કરવા માટે આગળ વધવા દેવામાં આવી શકે છે અને પેરા ૧૬બી માં અરજદાર દ્વારા માંગવામાં આવેલી રાહત પર ગુણદોષના આધારે વિચારણા કરી શકાય છે.

૨૧. અરજદાર તરફે વિદ્વાન વકીલ દ્વારા સદર રજૂઆત, ઘોષણા અને નિવેદન અને અરજદાર દ્વારા લેવામાં આવેલા વાજબી વલણ અને અભિગમના સંદર્ભમાં, આ તબક્કે સામસામી દલીલો, જે ચુકાદાઓ પર હરીફ પક્ષકારોએ આધાર રાખ્યો હતો તેની સાથે વિગતવાર કામ લેવાની અને / અથવા તારીખ ૨૭.૧૨.૨૦૧૮ ના હુકમ દ્વારા મંજૂર કરાયેલ વચગાળાના મનાઈ હુકમને કાયમ રાખવા અથવા રદ કરવાના દાવા અંગે નિર્ણય લેવાની કોઈ જરૂર નથી. અરજદાર તરફે વિદ્વાન વકીલની રજૂઆત અને અરજદાર દ્વારા સદર સંમતિના સંદર્ભમાં, સદર હુકમ રદ કરી શકાય છે.

૨૨. અરજદાર તરફે વિદ્વાન વકીલની સદર રજૂઆત અને નિવેદનને ધ્યાનમાં રાખીને અને અરજદારની સંમતિથી અને રકમી જાન્યુઆરીના રોજ યોજાનાર કાર્યક્રમ/ઇવેન્ટના મહત્વને ધ્યાનમાં રાખીને અને સમયની અછતને ધ્યાનમાં રાખીને અને સમયની મર્યાદા નિર્ણાયક હોવાથી અને આ તબક્કે વર્તમાન અરજીમાં સામાવાળા નં. ૨ અને ૩ ને લાયક બિડરો તરીકે ગણતો સામાવાળાનો નિર્ણય અને / અથવા સામાવાળા નં. ૨ ને એલ૧ બિડર તરીકે ગણતો નિર્ણય પડકારવામાં આવ્યો નથી તે હકીકતને પણ ધ્યાનમાં રાખીને અને કોઈના દ્વારા એવો કેસ નથી કે ટેન્ડર શરતો મુજબ સદર બિડર લાયક નથી અથવા ક્વોલિફાઇડ નથી, અમે તારીખ ૨૭.૧૨.૨૦૧૮ ના

મનાઈ હુકમ / વચગાળાના મનાઈ હુકમને રદ કરીએ છીએ અને વિદ્વાન ગવર્નમેન્ટ પ્લીડરે જાહેર કર્યું છે કે સામાવાળા નં. ૨ એલ૧ તરીકે ઉભરી આવ્યા છે (૦૯.૦૧.૨૦૧૯ ના રોજ હાથ ધરાયેલ પ્રક્રિયાના અનુસંધાનમાં) અને સામાવાળા એલ૧ ને કોન્ટ્રાક્ટ આપવાનો પ્રસ્તાવ મૂકે છે (૦૯.૦૧.૨૦૧૯ ના રોજ હાથ ધરાયેલ પ્રક્રિયાના અનુસંધાનમાં) તે હકીકતના સંદર્ભમાં અમે સામાવાળાને સદર નિર્ણયના અનુસંધાનમાં વર્ક ઓર્ડર જારી કરવા માટે આગળના પગલાં લેવાની પરવાનગી આપીએ છીએ. સામાવાળા નં. ૧, ૦૯.૦૧.૨૦૧૯ ના રોજ હાથ ધરાયેલ ટેન્ડર પ્રક્રિયાના અનુસંધાનમાં વર્ક ઓર્ડર આપવા માટે આગળ વધી શકે છે.

૨૩. જ્યાં સુધી ફક્ત નં. ૧૬ (બી) માં માંગવામાં આવેલી રાહતનો સંબંધ છે, અમે સામાવાળાને વધુ એક્ઝિડેવિટ દાખલ કરવા માટે સમય આપીએ છીએ જેથી કરીને ક્વોલિફિકેશન / પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન ક્લાઈટેરિયા / શરત અને ટર્નઓવરના ધોરણ અથવા દરના સંદર્ભમાં અરજદાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલો અને વાંધાઓ તેમજ કોઈપણ નીતિ અથવા માર્ગદર્શિકાની ગેરહાજરી અને સમાન કાર્યો / કાર્યક્રમોમાં મંડપ, સ્ટેજ અને અન્ય સુવિધાઓ પૂરી પાડવા, કોકરી આર્ટીકલ્સ અને અન્ય સમાન સેવાઓ પૂરી પાડવા માટે સુશોભન સેવાઓ માટે કોન્ટ્રાક્ટ અને વર્ક ઓર્ડર આપવા માટે ટેન્ડર પ્રક્રિયામાં

ઉપયોગમાં લેવાયેલ માર્ગદર્શન વિનાના વિવેકાધિકાર સામેના વાંધા સાથે કામ લઈ શકાય.

૨૪. આવી એફિડેવિટ ૨૫.૦૧.૨૦૧૯ ના રોજ અથવા તે પહેલાં દાખલ કરવાની રહેશે.

૨૫. અમે અરજદારને જરૂરી અને સુસંગત જણાય તેવી વધુ સામગ્રી રેકૉર્ડ પર મૂકવાની પણ પરવાનગી આપીએ છીએ.

એસ.ઓ. ૨૮.૦૧.૨૦૧૯ સુધી.

૨૫. અરજદાર તરફે વિદ્વાન વકીલ સેન્ટ્રલ વિજિલન્સ કમિશનરને પક્ષકાર સામાવાળા એટલે કે સામાવાળા નં. ૪ તરીકે જોડવાની પરવાનગી પણ માંગે છે.

પરવાનગી આપવામાં આવે છે. સુધારો તાત્કાલિક કરવામાં આવે.

સુધારો કરવામાં આવ્યા પછી રજિસ્ટ્રીએ નવા ઉમેરાયેલા સામાવાળા નં. ૪ ને ૨૮.૦૧.૨૦૧૯ ના રોજ પરત કરવાપાત્ર નોટિસ જારી કરવી.

હુકમની નકલ અરજદાર તરફે વિદ્વાન વકીલ શ્રી શેલત અને સામાવાળા તરફે મદદનીશ સરકારી વકીલ શ્રી તીર્થરાજ પંડ્યાને વધુ કાર્યવાહી માટે ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવી શકે છે."

૮.૪ ત્યારબાદ, અદાલતે અરજદાર અને સામાવાળા તરફે વિદ્વાન વકીલની વધુ રજૂઆત અને સામસામી દલીલો સાંભળી.

૯. હવે, આ તબક્કે, જે મુદ્દો વિચારણા માટે ટકી રહે છે તે નિયમો અથવા માર્ગદર્શિકા અથવા નીતિ ઘડવા માટે સામાવાળાને નિર્દેશ આપવાની અરજદારની વિનંતી અંગે છે.

૧૦. અદાલતે તારીખ ૧૮.૦૧.૨૦૧૯ નો હુકમ પસાર કર્યા પછી (અરજદાર તરફે વિદ્વાન વકીલ અને વિદ્વાન ગવર્નમેન્ટ પ્લીડરના નિવેદનના સંદર્ભમાં) અરજદારે અરજીમાં સુધારો કર્યો અને પેરા-૧૬(બીબી) ઉમેર્યો જેથી નીચે મુજબ અરજ કરી શકાય:

"૧૬(બીબી) મહેરબાન અદાલત પરમાદેશ (મેન્ડામસ) નું રિટ અથવા અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ હુકમ અથવા નિર્દેશ જારી કરવાની મહેરબાની કરશો અને ડેકોરેશન કોન્ટ્રાક્ટ માટે કોઈપણ ઉદ્દેશ્યલક્ષી માપદંડના આધારે ટર્નઓવર ક્લાઇટેરિયા નક્કી ન કરવાની રાજ્ય સરકારની કાર્યવાહીને ગેરકાયદેસર અને ગેરબંધારણીય ઠરાવવાની મહેરબાની કરશો અને ડેકોરેશન કોન્ટ્રાક્ટ આપવાના સંબંધમાં "ટર્નઓવર ક્લાઇટેરિયા" નું નિર્ધારણ પૂર્વ-નિર્ધારિત ઉદ્દેશ્યલક્ષી માપદંડ/ફોર્મ્યુલાના આધારે અને સેન્ટ્રલ વિજિલન્સ કમિશન દ્વારા જારી કરાયેલ ગાઈડલાઈન્સ અને પરિપત્રો મુજબ કરવાનો નિર્દેશ આપવાની મહેરબાની કરશો."

૧૦.૧ માંગવામાં આવેલી રાહતને સમર્થન આપવા અને તેને યોગ્ય ઠેરવવા માટે, અરજદારે પેરા-૧૨(ડી) પણ ઉમેર્યો જે નીચે મુજબ વંચાય છે:

"૧૨(ડી) અરજદાર રજૂઆત કરે છે કે ટર્નઓવર ક્વાઈટેરિયા પૂર્વ-નિર્ધારિત ઉદ્દેશ્યલક્ષી માપદંડના આધારે નક્કી કરવાના હોય છે અને તેને કોન્ટ્રાક્ટ આપવા સાથે સંકળાયેલા અધિકારીઓના વિવેકાધિંકાર પર છોડી શકાય નહીં . આવી સત્તા સ્પષ્ટપણે મનસ્વી અને ગેરબંધારણીય છે.

અરજદાર રજૂઆત કરે છે કે ટર્નઓવર ક્વાઈટેરિયા નક્કી કરવા માટે તેના અધિકારીઓને અધિકૃત કરવાની સરકારની કાર્યવાહી પ્રથમદર્શી રીતે મનસ્વી, ગેરકાયદેસર અને ગેરબંધારણીય છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સદર કાર્યવાહીમાં મનસ્વીપણું નીચેની હકીકતોને ધ્યાનમાં રાખીને સ્પષ્ટ છે:

ક્રમ નં.	ટેન્ડર વેલ્યુ	ટર્નઓવર ક્વાઈટેરિયા
૧	રૂ. ૧૫૩.૦૩ લાખ (પેજ ૪૩ પર)	અગાઉના છેલ્લા ૩ વર્ષમાંથી કોઈપણ એક વર્ષમાં રૂ. ૩૭૦ લાખ (પેજ ૩૪ પર)

ક્રમ નં.	ટેન્ડર વેલ્યુ	ટર્નઓવર કાઈટેરિયા
૨	રૂ. ૧૦,૧૯,૧૬૩૦ (પેજ ૫૩ પર)	અગાઉના છેલ્લા ૩ વર્ષમાંથી કોઈપણ એક વર્ષમાં ઓછામાં ઓછો રૂ. ૬૨ લાખનો એક કાર્યક્રમ (પેજ ૪૫ પર)
૩	રૂ. ૧૭૬.૫૩ લાખ	અગાઉના છેલ્લા ૩ વર્ષમાંથી કોઈપણ એક વર્ષમાં ઓછામાં ઓછો રૂ. ૧૦૦ લાખનો એક કાર્યક્રમ

અરજદાર જણાવે છે કે સામાવાળા દ્વારા અહીં રેકૉર્ડ પર રજૂ કરાયેલ ચાર્ટ (પેજ ૬૬ પર) પર પણ આધાર રાખવામાં આવ્યો છે.

અરજદાર રજૂઆત કરે છે કે ટર્નઓવર કાઈટેરિયા નક્કી કરવાનું ફક્ત સેન્ટ્રલ વિજિલન્સ કમિશનના આદેશ અનુસાર ઉદ્દેશ્યલક્ષી હકીકતો અને આધાર પર જ હોઈ શકે છે. આ વિચલને સ્પષ્ટપણે મનસ્વીતા ઊભી કરી છે કારણ કે બિડરની પાત્રતા કોન્ટ્રાક્ટના સ્વરૂપના સંદર્ભમાં નહીં પરંતુ અધિકારીની મનસ્વી ઈચ્છાઓ પર આધારિત બની ગઈ છે."

૧૧. અરજદાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી ફરિયાદ અને વાંધા પરથી, અરજીમાં દર્શાવેલી વિગતો પરથી અને સામાવાળાના જવાબ પરથી પણ, એ

ઉભરી આવ્યું છે કે સામાવાળા રાજ્ય વિવિધ કાર્યક્રમો અને જાહેર કાર્યક્રમો યોજે છે અને તેનું સંચાલન કરે છે જેમાં જાહેર જનતાના સભ્યો તેમજ મહેમાનો અને મહાનુભાવોને આમંત્રિત કરવામાં આવે છે. કેટલાક કાર્યક્રમોમાં મહામહિમ રાજ્યપાલશ્રી, પ્રધાનમંત્રીશ્રી, મુખ્યમંત્રીશ્રી અને અન્ય આમંત્રિત મહેમાનો અને મહાનુભાવો હાજરી આપે છે.

૧૧.૧ આવા કાર્યક્રમો માટે મંડપ પ્રોવાઈડર, ડેકોરેટર (ઇવેન્ટ મેનેજર) ની સેવાઓ જરૂરી હોય છે.

૧૧.૨ એમાં કોઈ વિવાદ નથી કે કેટલાક કાર્યક્રમો નિયમિતપણે યોજવામાં આવે છે જેમ કે સ્વાતંત્ર્ય પર્વ પરનો કાર્યક્રમ, પ્રજાસત્તાક પર્વ પરનો કાર્યક્રમ. અલબત્ત, સ્થાનમાં હંમેશા ફેરફાર થાય છે.

૧૧.૩ સામાવાળા રાજ્ય, આવી સેવાઓ મેળવવા માટે વર્ક ઓર્ડર (કોન્ટ્રાક્ટ) આપે છે.

૧૧.૪ તે હેતુ માટે સામાવાળા રાજ્ય સામાન્ય રીતે, રસ ધરાવતા બિડરો (સર્વિસ પ્રોવાઈડર) પાસેથી બિડ આમંત્રિત કરવાની પ્રક્રિયાને અનુસરે છે.

૧૨. એન.આઈ.ટી. / ટેન્ડર દસ્તાવેજો કામનું સ્વરૂપ અને સ્કેલ, શેડ્યૂલ, કાર્યક્રમોની વિગતો અને મંડપનું કદ અને પ્રકાર, ખુરશીઓની સંખ્યા, આમંત્રિત મહેમાનો અને મહાનુભાવો માટે ડાયસ અથવા બેસવાની જગ્યાઓ

પ્રકાર અને કદ, સ્પીક્સ વગેરે જેવી ચોક્કસ આવશ્યકતાઓ તેમજ પીરસવામાં આવનાર નાસ્તો અને પીણાં વગેરે અંગેની વિગતો નિયત કરે છે.

૧૩. બિડરોની માહિતી માટે આવા એન.આઈ.ટી. માં વર્ક ઓર્ડર/ કોન્ટ્રાક્ટની અંદાજિત કિંમત પણ દર્શાવવામાં આવે છે અને પૂરતો અનુભવ ધરાવતા લાયક બિડરો કે જે જરૂરી માનવશક્તિ અને સામગ્રીની ખાતરી આપી શકે તેઓ પસંદ થાય તે સુનિશ્ચિત કરવા માટે, એન.આઈ.ટી. ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા પણ નિયત કરે છે.

૧૪. આ સંદર્ભમાં, જે સુસંગત છે તે હકીકત છે કે લગભગ દરેક એન.આઈ.ટી. માં અલગ અલગ ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા દર્શાવવામાં આવ્યા છે. અલગ રીતે કહીએ તો, સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા જારી કરાયેલ એન.આઈ.ટી. માં નિયત કરાયેલ ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયામાં ભાગ્યે જ કોઈ સુસંગતતા/સમાનતા હોય છે.

૧૪.૧ એમાં કોઈ વિવાદ નથી કે સામાન્ય રીતે વર્ક ઓર્ડરનું અંદાજિત કુલ મૂલ્ય જિલ્લા કક્ષાએ (જ્યાં કાર્યક્રમ યોજવાનો હોય) સંબંધિત અધિકારી દ્વારા નક્કી કરવામાં આવે છે અને સદર અધિકારી પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા નક્કી કરે છે અને નિયત કરે છે એટલે કે લાયક બિડર બનવા માટે લઘુત્તમ ટર્નઓવર ટેન્ડર વેલ્યુના ૨ ગણું હોવું જોઈએ કે ટેન્ડર વેલ્યુના ૩ ગણું અથવા તેથી વધુ.

૧૪.૨ એમાં પણ કોઈ વિવાદ નથી કે વર્ક ઓર્ડરના મૂલ્યના આધારે ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા નક્કી કરવા માટે કોઈ નિયમો અથવા કોઈ માર્ગદર્શિકા

અથવા નીતિ સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા ઘડવામાં આવી નથી અને જિલ્લા કક્ષાના અધિકારીને માપદંડ નક્કી કરવાનો સંપૂર્ણ વિવેકાધિકાર છે.

૧૫. અલબત્ત સામાવાળા નં. ૧ તરફે વિદ્વાન ગવર્નમેન્ટ પ્લીડરે સ્ટોરની ખરીદી માટેની ઓફિસ કાર્યવાહીના મેન્યુઅલનો સંદર્ભ આપ્યો હતો. જો કે સામાવાળાએ, એ જ શ્વાસે, એ પણ સ્વીકાર્યું કે મેન્યુઅલ હેઠળ નિયત કરાયેલ કાર્યવાહી આવા વિશેષ કાર્યક્રમો માટે લાગુ પડતી નથી અને મેન્યુઅલ હેઠળ નિયત કરાયેલ કાર્યવાહી સામાન્ય રીતે અને મોટે ભાગે વિશેષ અથવા મેગા ઇવેન્ટ્સના સંદર્ભમાં લાગુ કરવામાં આવતી નથી અને તેનું પાલન કરવામાં આવતું નથી.

૧૫.૧ સામાવાળા નં. ૧ તરફે વિદ્વાન ગવર્નમેન્ટ પ્લીડર એ પણ રજૂઆત કરશે કે વર્ક ઓર્ડરનું મૂલ્ય અને ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા જિલ્લા કક્ષાએ સંબંધિત અધિકારી દ્વારા તેમના વિવેકાધિકાર પર નક્કી કરવામાં આવે છે અને નિયત કરવામાં આવે છે.

૧૫.૨ અદાલત દ્વારા પૂછવામાં આવેલા પ્રશ્નના જવાબમાં વિદ્વાન ગવર્નમેન્ટ પ્લીડરે સ્પષ્ટતા કરી હતી કે કોઈ સામાન્ય માર્ગદર્શિકા અથવા કોઈ પરિમાણ અથવા ફોર્મ્યુલા અથવા સૂચનાઓ રાજ્ય દ્વારા ઘડવામાં આવી નથી અને જારી કરવામાં આવી નથી.

૧૫.૩ આવી અસ્થિર, ખુણી અને વિવેકાધીન પદ્ધતિના પરિણામે, સમય-સમય પર જારી કરાયેલ એન.આઇ.ટી. માં દર્શાવેલ ક્વોલિફિકેશન માપદંડમાં ક્યારેય સુસંગતતા/સમાનતા હોતી નથી. દરેક વખતે ક્વોલિફિકેશન માપદંડ (ટર્નઓવર) સંબંધિત નિયમમાં ફેરફાર થાય છે.

૧૫.૪ ઉપર જણાવ્યા મુજબ, એક સમયે સત્તાધિકારી ટેન્ડર વેલ્યુના ૨ ગણા સુધીના ટર્નઓવરની માંગ કરે છે અને આગલા પ્રસંગે માપદંડ બદલાય છે અને તે ટેન્ડર વેલ્યુના ૩ અથવા ૪ અથવા તો ૭ ગણા સ્તરે નક્કી કરવામાં આવે છે.

૧૬. આ સંદર્ભમાં, આ તબક્કે એ ઉલ્લેખ કરવો જરૂરી અને યોગ્ય છે કે અરજદારે સમય-સમય પર જારી કરાયેલ એન.આઇ.ટી. માંથી મેળવેલી કેટલીક વિગતો અને ડેટા રેકૉર્ડ પર મૂક્યા છે.

છેલ્લા ૨-૩ વર્ષ દરમિયાન જિલ્લા કક્ષાએ સત્તાધિકારી દ્વારા નિયત કરાયેલ વર્ક ઓર્ડરની અંદાજિત કિંમત અને ક્વોલિફિકેશન માપદંડની વિગતો દર્શાવતું સ્ટેટમેન્ટ રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ છે અને તે તારીખ ૧૮.૦૧.૨૦૧૯ ના હુકમમાં પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવ્યું છે, તેથી પુનરાવર્તન ટાળવામાં આવે છે. જોકે એ ઉલ્લેખ કરવો જરૂરી છે કે સદર સ્ટેટમેન્ટ અરજદારના દાવા અને રજૂઆતને સમર્થન આપે છે કે દરેક વખતે સંબંધિત જિલ્લા સત્તાધિકારી અલગ માપદંડ નિયત કરે છે.

૧૭. સ્ટેટમેન્ટ પરથી ઉભરી આવતી વિગતો અને ડેટા અરજદારની રજૂઆતને સમર્થન આપે છે કે લગભગ દરેક એન.આઇ.ટી. માં અલગ ક્વોલિફિકેશન માપદંડ નિયત કરવામાં આવે છે, અને ઘણા કિસ્સાઓમાં વિવિધતા વ્યાપક અને મોટી હોય છે કારણ કે એક એન.આઇ.ટી. માં પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા ટેન્ડર વેલ્યુના ૨ ગણા નક્કી કરવામાં આવે છે જ્યારે આગામી એન.આઇ.ટી. માં સત્તાધિકારી પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન માપદંડ ટેન્ડર વેલ્યુના ૪ ગણા નિર્ધારિત કરશે અને હજુ પણ અન્ય એન.આઇ.ટી. માં ક્વોલિફિકેશન માપદંડની મર્યાદા ટેન્ડરની કુલ કિંમતના ૪ ગણા (અથવા વધુ) સ્તરે પહોંચી જશે.

૧૮. બાબતની આ દ્રષ્ટિએ, ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા નક્કી કરવા અને નિયત કરવા માટે સ્પષ્ટ અને ચોક્કસ નીતિની અરજદારની માંગને ગેરવાજબી કહી શકાય નહીં અને તેને અયોગ્ય ગણીને નકારી શકાય નહીં અને ફગાવી શકાય નહીં.

૧૯. તેની રજૂઆત અને માંગને યોગ્ય ઠેરવવા માટે અરજદારે સામાવાળા નં. ૪ સી.વી.સી. દ્વારા જારી કરાયેલ માર્ગદર્શિકામાંથી સમર્થન મેળવ્યું હતું. ઓફિસ મેમોરેન્ડમની પ્રસ્તાવનામાં અને કારણોના નિવેદનમાં સી.વી.સી. એ, માર્ગદર્શિકા જારી કરતી વખતે, સ્પષ્ટતા કરી છે કે ભ્રષ્ટાચાર અને મનસ્વીતાની

શક્યતાને દૂર કરવા માટે માર્ગદર્શિકા જરૂરી છે. સદર ઉદ્દેશ્ય અને ફિલસૂફી સાથે સી.વી.સી. એ, તેના મેમોરેન્ડમ દ્વારા નીચે ટાંકેલી માર્ગદર્શિકા જારી કરી છે:

"કમિશનને વિવિધ વિભાગો/સંસ્થાઓ દ્વારા ટેન્ડર દસ્તાવેજોમાં ભેદભાવપૂર્ણ પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા સામેલ કરવા અંગે ફરિયાદો મળી છે. સી.ટી.ઇ.ઓ. દ્વારા વિવિધ કામો/કોન્ટ્રાક્ટની સઘન તપાસ દરમિયાન એવું પણ જોવા મળ્યું છે કે પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા કાં તો સ્પષ્ટ રીતે ઉલ્લેખિત નથી અથવા બિડરોના પ્રવેશને પ્રતિબંધિત/સુવિધા આપવા માટે ખૂબ જ કડક/ખૂબ જ ઢીલા બનાવવામાં આવ્યા છે.

૨. પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા એ પેઢીઓને બિડમાં ભાગ લેવાની પરવાનગી આપવા અથવા નકારવા માટેનો માપદંડ છે. અસ્પષ્ટ રીતે વ્યાખ્યાયિત પીક્ચુ ક્રાઇટેરિયા કોન્ટ્રાક્ટને અંતિમ સ્વરૂપ આપવાની પ્રક્રિયાને અટકાવવા અથવા બિન-પારદર્શક રીતે કોન્ટ્રાક્ટ આપવામાં પરિણમે છે. એ નોંધવામાં આવ્યું છે કે સંસ્થાઓ, કેટલીકવાર ભૂતકાળમાં અમલમાં મુકાયેલા કેટલાક સમાન કાર્યમાંથી વર્તમાન કાર્યની જરૂરિયાતો અનુસાર વિવિધ પરિમાણોમાં યોગ્ય સુધારો કર્યા વિના પીક્ચુ ક્રાઇટેરિયા લે છે. ઘણીવાર એવું જોવા મળે છે કે સંસ્થાના અધિકારીઓને અને આર્કિટેક્ટ્સને જાણતા કોન્ટ્રાક્ટરોને જ પસંદગીની યાદીમાં મૂકવામાં આવે છે. આ સિસ્ટમ ગેરરીતિ, પક્ષપાત

અને ભ્રષ્ટાચાર માટે નોંધપાત્ર અવકાશ આપે છે. તેથી, ન્યૂનતમ લાયકાત, અનુભવ અને ગુણવત્તા અને અમલીકરણના સમયગાળાની દ્રષ્ટિએ સંતોષકારક રીતે અમલમાં મુકાયેલા ન્યૂનતમ મૂલ્યના સમાન કાર્યોની સંખ્યા અગાઉથી નક્કી કરવી જરૂરી છે."

૩. આ સંબંધમાં જોવા મળેલી કેટલીક સામાન્ય અનિયમિતતાઓ/ખામીઓ નીચે મુજબ પ્રકાશિત કરવામાં આવી છે:

"એ)

૧) બે વર્ષમાં પૂર્ણ થવાના રૂ. ૧૫ કરોડના અંદાજિત ખર્ચવાળા કામ માટે, છેલ્લા ૫ વર્ષમાં સરેરાશ ટર્નઓવર માટેના માપદંડ રૂ. ૧૫ કરોડ રાખવામાં આવ્યા હતા જોકે એક વર્ષમાં જે કામ કરવાનું હતું તેની રકમ માત્ર રૂ. ૭.૫ કરોડ હતી. ઉપરોક્તના પરિણામે એક જ પેઢીનું પ્રિ-કવોલિફિકેશન થયું.

૨) કમ્પ્યુટર હાર્ડવેરની ખરીદી માટે એક સંસ્થાએ વાર્ષિક નાણાકીય ટર્નઓવર માટેના માપદંડ રૂ. ૧૦૦ કરોડ રાખ્યા હતા જોકે ખરીદીનું મૂલ્ય રૂ. ૧૦ કરોડથી ઓછું હતું, પરિણામે પ્રતિષ્ઠિત કમ્પ્યુટર પેઢીઓ ગેરલાયક થી હતી."

સિવિલ/ ઇલેક્ટ્રિકલ કામો માટે

૧) અગાઉના નાણાકીય વર્ષની ૩૧મી માર્ચના રોજ પૂરા થતા, છેલ્લા ૩ વર્ષો દરમિયાન સરેરાશ વાર્ષિક નાણાકીય ટર્નઓવર અંદાજિત ખર્ચના ઓછામાં ઓછા ૩૦% હોવું જોઈએ.

૨) જે મહિનામાં અરજીઓ આમંત્રિત કરવામાં આવી છે તેની પહેલાના મહિનાના અંતિમ દિવસે પૂરા થતા છેલ્લા ૭ વર્ષો દરમિયાન સમાન કામો સફળતાપૂર્વક પૂર્ણ કર્યાનો અનુભવ નીચે મુજબમાંથી કોઈપણ એક હોવો જોઈએ:—

(એ) અંદાજિત ખર્ચના ૪૦% જેટલી રકમથી ઓછી ન હોય તેવા ત્રણ સમાન પૂર્ણ થયેલા કામો.

અથવા

(બી) અંદાજિત ખર્ચના ૫૦% જેટલી રકમથી ઓછી ન હોય તેવા બે સમાન પૂર્ણ થયેલા કામો.

અથવા

(સી) અંદાજિત ખર્ચના ૮૦% જેટલી રકમથી ઓછી ન હોય તેવા એક સમાન પૂર્ણ થયેલ કામ.

૩) "સમાન કાર્ય" ની વ્યાખ્યા સ્પષ્ટ રીતે વ્યાખ્યાયિત હોવી જોઈએ.

ઉપરોક્ત ઉપરાંત, કામો, કર્મચારીઓ, સ્થાપના, પ્લાન્ટ, સાધનો વગેરેની સંતોષકારક કામગીરી અંગેના માપદંડો પ્રોજેક્ટની જરૂરિયાત મુજબ સામેલ કરી શકાય છે.

બી) સ્ટોર / ખરીદીના કોન્ટ્રાક્ટ માટે

પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન/પોસ્ટ ક્વોલિફિકેશન સંપૂર્ણપણે (૧) છેલ્લા ૨ વર્ષ માટે સમાન કોન્ટ્રાક્ટ્સ પરના તેમના અનુભવ અને ભૂતકાળની કામગીરી (૨) કર્મચારીઓ, સાધનો અને ઉત્પાદન સુવિધાઓના સંદર્ભમાં ક્ષમતાઓ (૩) છેલ્લા ૩ વર્ષના નવીનતમ આઈ.ટી.સી.સી. વાર્ષિક અહેવાલ (બેલેન્સ શીટ અને નફા-નુકસાન ખાતું) દ્વારા નાણાકીય સ્થિતિને ધ્યાનમાં લઈને, ચોક્કસ કોન્ટ્રાક્ટ સંતોષકારક રીતે બજાવવા માટે સંભવિત બિડરોની ક્ષમતા અને સંસાધન પર આધારિત રહેશે. પીક્યુ કાઈટેરિયા નક્કી કરતી વખતે જથ્થો, ડિલિવરી અને મૂલ્યની આવશ્યકતાને ધ્યાનમાં રાખવામાં આવશે. સફળતાપૂર્વક કોન્ટ્રાક્ટ બજાવવા માટેની તેની ક્ષમતા અને સંસાધનો સાથે અસંબંધિત કારણોસર કોઈપણ બિડરને પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન/ પોસ્ટ ક્વોલિફિકેશન નકારવામાં આવશે નહીં."

૨૦. દર વર્ષે યોજાતા કાર્યક્રમ(મો)ના સંબંધમાં સમય-સમય પર જિલ્લા કક્ષાના અધિકારીઓ દ્વારા જારી કરાયેલ એન.આઇ.ટી. માં નિયત કરાયેલ ક્વોલિફિકેશન માપદંડના સાદા વાંચન પરથી, એ ઉભરી આવ્યું છે કે:

(એ) કાર્યક્રમ અથવા સમારોહમાં હાજરી આપતા આમંત્રિત મહાનુભાવો અને અધિકારીઓની યાદીના સંદર્ભમાં કાર્યક્રમોને વર્ગીકૃત કરવામાં આવે છે અને તેઓને મોટે ભાગે નીચે દર્શાવેલ વ્યાપક શ્રેણીઓમાં વર્ગીકૃત કરી શકાય છે:—

(૧) ૨૬મી જાન્યુઆરીની ઉજવણી પર એટ હોમ પ્રોગ્રામ, કલ્ચરલ પ્રોગ્રામ અને પેરેડ પ્રોગ્રામ.

(૨) ૧૫મી ઓગસ્ટની ઉજવણી પર એટ હોમ પ્રોગ્રામ, કલ્ચરલ પ્રોગ્રામ અને પેરેડ પ્રોગ્રામ.

(૩) અન્યથા વિવિધ જિલ્લાઓમાં યોજવામાં આવતા સરકારી કાર્યક્રમ.

(બી) ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયામાં કોઈ સુસંગતતા નથી અને દરેક વખતે જિલ્લા કક્ષાએ સંબંધિત અધિકારી દ્વારા જરૂરી ટર્નઓવરના અલગ અલગ દર દર્શાવવામાં આવે છે;

(સી) સમય-સમય પર જારી કરાયેલ એન.આઇ.ટી. માં દર્શાવેલ ટર્નઓવરની રકમ કોઈ આધાર દર્શાવતી નથી. ટર્નઓવરનો દર/ રકમ કેવી રીતે

નક્કી કરવામાં આવે છે અને અલગ-અલગ નોટિસોમાં દર્શાવવામાં આવે છે તે સમજાવવા માટે કોઈ વાજબીપણું નથી;

(ડી) કોઈ તર્ક અથવા સુસંગતતાની કોઈ પેટર્ન પણ એન.આઈ.ટી. માંથી ઉભરી આવતી નથી અથવા તેને ઉકેલી શકાતી નથી;

(ઈ) સામાવાળાના જવાબમાંથી પણ કંઈ બહાર આવતું નથી અને એવું જણાય છે કે દરેક ઈન્ચાર્જ અધિકારી ઔચિત્ય અને વ્યાજબીપણાના પોતાના ધોરણ મુજબ નિર્ણય લે છે;

(એફ) સમય-સમય પર જારી કરાયેલ એન.આઈ.ટી. (અને તેમાં દર્શાવેલ માપદંડ) પરની નજર તર્ક અથવા આધાર, વાજબીપણા, સમાનતા અથવા તે કેવી રીતે નક્કી કરવામાં આવે છે તે અંગે મગજનો ઉપયોગ કર્યા વિના માત્ર મનસ્વી ઈચ્છા અથવા ધૂન અને અધિકારીના વ્યક્તિલક્ષી ધોરણ પર એડહોક નિર્ણયો અથવા અગાઉના એન.આઈ.ટી. માંથી યાંત્રિક રીતે "કોપી-પેસ્ટ" સિવાય બીજું કંઈ દર્શાવતી નથી;

(જી) દરેક કાર્યક્રમમાં કેટલીક નિશ્ચિત વિશેષતાઓ હોય છે. મંડપ, ડેકોરેશન અને આનુષંગિક કામ પૂરા પાડવાનું કામ એ પુનરાવર્તિત અને નિયમિત લક્ષણ અને ઘટના અથવા સતત અને બારમાસી કામ છે જેના માટે દર વર્ષે રાજ્ય સરકાર દ્વારા ટેન્ડરો આમંત્રિત કરવામાં આવે છે. કાર્યક્રમના સ્કેલ, જથ્થામાં પરિણામી ફેરફાર અને સ્થાનમાં ફેરફાર

સિવાય તમામ આવશ્યકતાઓ પુનરાવર્તિત, નિશ્ચિત, સ્થિર અને પ્રમાણભૂત જણાય છે. અલગ રીતે કહીએ તો એકમાત્ર ચલિત પરિબળ કાર્યક્રમનો સ્કેલ અને તેનું સ્થાન છે. સદર પરિબળો બદલાઈ શકે છે અને વર્ક ઓર્ડરના મૂલ્યને અસર કરી શકે છે જોકે તે પરિમાણ અથવા ધોરણને અસર કરશે નહીં કે બદલશે નહીં;

૨૦.૧ અગાઉ ઉલ્લેખિત સ્ટેટમેન્ટમાં દર્શાવેલી વિગતો અને ઉપરોક્ત ચર્ચા એ હકીકત બહાર લાવે છે કે કામનું સ્વરૂપ સમાન હોવા છતાં, પાત્રતા માપદંડોમાં ખાસ કરીને ટેન્ડર નોટિસમાં દર્શાવેલ બિડર દ્વારા પ્રાપ્ત થયેલ કુલ ટર્નઓવરના સંદર્ભમાં વ્યાપક ફેરફાર અને વધઘટ અને તફાવતો છે.

૨૦.૨ સદર વિગતો નીતિ અને માર્ગદર્શિકાની જરૂરિયાત પર પણ ભાર મૂકે છે, ઓછામાં ઓછું વ્યાપક ધોરણ અથવા પરિમાણ જે એક માળખું પૂરું પાડી શકે અને સુસંગતતા લાવી શકે અને મનસ્વી અને માર્ગદર્શન વિનાના વિવેકાધિકારના ઉપયોગને દૂર કરી શકે.

૨૦.૩ કમનસીબે કોઈ પરિમાણ, કોઈ માર્ગદર્શિકા કે કોઈ માળખું ઉપલબ્ધ નથી. એક દસ્તાવેજ અને નીતિ જે સામાન્ય માર્ગદર્શિકા અથવા ફોર્મ્યુલા અથવા પ્રમાણભૂત પરિમાણ અથવા માળખું પૂરું પાડી શકે કે જેની અંદર જિલ્લા કક્ષાના સંબંધિત અધિકારીઓએ કામ કરવું જ જોઈએ અને કવોલિફિકેશન માપદંડ/ ટર્નઓવર (અને અન્ય એવા પરિબળો) ના સંબંધમાં નિર્ણય લેવો જ જોઈએ તે ખૂબ જ નિર્ણાયક અને સમયની માંગ છે.

૨૦.૪ સુશાસન અને પારદર્શિતા માટે તેમજ મનસ્વીતા તેમજ અમર્યાદિત અને નિરંકુશ વિવેકાધિકારના માર્ગદર્શન વિનાના ઉપયોગને રોકવા માટે આ જરૂરી છે.

૨૧. અરજદાર દ્વારા ટાંકવામાં આવેલી હકીકતો અને ઉદાહરણોએ માત્ર યોગ્ય માર્ગદર્શિકાની ગેરહાજરીની ખરાબ અસરો જ દર્શાવી નથી પરંતુ રાજ્ય દ્વારા (તમામ જિલ્લાઓ માટે) વ્યાપક અને સામાન્ય પરંતુ "સિંગલ-રૂઝ ગાઈડલાઈન્સ" ની સખત જરૂરિયાત પર પણ ભાર મૂક્યો છે. (૧) જિલ્લા કક્ષાએ સત્તાધિકારીઓના હાથમાં રહેલા માર્ગદર્શન વિનાના અને નિરંકુશ સત્તા અને વિવેકાધિકારને રોકવા અને (૨) સુસંગતતા લાવવા અને (૩) અસ્તવ્યસ્ત, આકેધડ વિવેકાધિકારના ઉપયોગને રોકવા તેમજ (૪) નિર્ણયો મગજના યોગ્ય ઉપયોગ સાથે અને કેટલાક વૈજ્ઞાનિક અને તર્કસંગત આધાર પર લેવામાં આવે તે સુનિશ્ચિત કરવા અને યાંત્રિક રીતે અથવા અનિયમિત અને કેઝ્યુઅલ રીતે નહીં અને (૫) પક્ષપાત અને આવી અન્ય બંદીઓની શક્યતા અથવા તક અથવા અવકાશને દૂર કરવા માટે આવી માર્ગદર્શિકા જરૂરી છે.

૨૨. નિર્વિવાદપણે, કોઈપણ માર્ગદર્શિકાની સંપૂર્ણ અને સંપૂર્ણ ગેરહાજરી મૂંઝવણભરી અને અનિચ્છનીય છે પરંતુ આ દિશામાં પગલાં લેવાની રાજ્યની અનિચ્છા અને યથાવત્ સ્થિતિ જાળવી રાખવી એ માત્ર ભયાનક જ નથી પરંતુ તે ભયજનક અને અસહ્ય છે. આ એક સ્વસ્થ પ્રથા નથી. ખાસ કરીને

કારણ કે તે પાયાના સ્તરે (જિલ્લા સ્તરે) રહેલા વ્યક્તિઓના હાથમાં વ્યાપકપણે ખુલ્લું ક્ષેત્ર છોડી દે છે.

૨૩. સંપૂર્ણ વિવેકાધિકાર સંપૂર્ણ દુરુપયોગ તરફ દોરી જાય છે અને તે મનસ્વીતા પણ પેદા કરે છે.

૨૪. જ્યારે અલગ-અલગ અધિકારીઓને અમર્યાદિત તેમજ માર્ગદર્શન વિનાનો વિવેકાધિકાર સોંપવામાં આવે છે ત્યારે જાહેર વહીવટ અને શાસનની પ્રથમ વિશેષતા અથવા લાક્ષણિકતા અથવા તત્વ જેનું બલિદાન આપવામાં આવે છે તે સુસંગતતા છે અને બીજું તર્ક છે.

૨૫. આવી પરિસ્થિતિ (ગેરહાજરી) પક્ષપાત માટે પૂરતી જગ્યા પૂરી પાડે છે, અને ટેન્ડરની શરતોને એવી રીતે ડિઝાઇન કરવા માટે અવકાશ આપે છે જે તરફેણ ધરાવતા બિડરની પસંદગીને સરળ બનાવે અને / અથવા સ્પર્ધાને ખતમ કરે. આવી સિસ્ટમ / ગેરહાજરી ગેરરીતિ, પક્ષપાત અને ભ્રષ્ટાચાર માટે નોંધપાત્ર અવકાશ આપે છે.

૨૬. જો કે તકનીકી રીતે સામાવાળા નં. ૪ સી.વી.સી. દ્વારા જારી કરાયેલ માર્ગદર્શિકા સામાવાળા નં. ૧ રાજ્યને અથવા આવા કાર્યક્રમોને લાગુ પડતી ન હોય, તેમ છતાં તે માર્ગદર્શક દીવાદાંડી તરીકે કાર્ય કરે છે અને તે માર્ગદર્શિકા અથવા નીતિ ઘડવા માટે પૂરતો પ્રકાશ પાડે છે જે એન.આઇ.ટી. જારી કરવા માટે ક્વોલિફિકેશન કાઇટેરિયા નક્કી કરવાની પ્રક્રિયાને સુવ્યવસ્થિત કરશે.

૨૭. સામાન્ય રીતે, કઠોરતા એ ગુણ નથી અને અનમ્યતા એ જડતા અને હઠાગ્રહની નિશાની છે જોકે વહીવટના ક્ષેત્રમાં સુસંગતતા અને સ્પષ્ટતા પારદર્શક વહીવટની ઓળખ છે અને સુશાસન માટેનો આધાર અને પાયો છે. તે હેતુ માટે કેટલાક પરિમાણ અને માળખું કે જે સીમાઓ નક્કી કરે છે તે મૂળભૂત ઘટકો અને જરૂરી તત્વો છે.

૨૮. એ સાચું છે કે વર્ક ઓર્ડરનું મૂલ્ય દરેક કાર્યક્રમ અને વર્ષ-દર-વર્ષે અલગ અલગ હોઈ શકે છે અને તે કાર્યક્રમના સ્કેલ અને તીવ્રતા તેમજ કાર્યક્રમના સ્વરૂપ અને પ્રકાર પર નોંધપાત્ર રીતે આધાર રાખે છે જેમાં અપેક્ષિત હાજરી તેમજ આમંત્રિત મહેમાનો અને મહાનુભાવોની ઉપસ્થિતિનો સમાવેશ થાય છે. વર્ક ઓર્ડરનું કુલ મૂલ્ય અને વિશિષ્ટતાઓ અલગ હોઈ શકે છે.

૨૯. જો કે, તેણે રાજ્યને અટકાવવું જોઈએ નહીં અથવા તે પરિમાણ નક્કી કરવા માટેની (કવોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા માટે) મુશ્કેલી તરીકે ટાંકવામાં આવવું જોઈએ નહીં.

૩૦. એ પણ સાચું છે કે એવી સ્ટ્રેટ જેકેટ ફોર્મ્યુલા નિયત કરવી શક્ય ન પણ હોય જે દરેક કાર્યક્રમ માટે બંધબેસતી હોય અને લાગુ પડતી હોય.

૩૧. જો કે તે સમાન રીતે અપ્રિય છે, બલ્કે તે સ્વીકાર્ય નથી, કે કેટલાક પરિમાણો અથવા વ્યાપક માળખું અથવા ધોરણો નિયત કરી શકાય નહીં અથવા માર્ગદર્શિકા પૂરી પાડવી શક્ય નથી.

૩૨. બિડરો માટે એન.આઇ.ટી. ને અંતિમ સ્વરૂપ આપતી વખતે/ ક્વોલિફાઇંગ માપદંડ ઘડતી વખતે સત્તાધિકારીઓ દ્વારા વિવેકાધિકારના આકેધડ અને મનસ્વી ઉપયોગને દૂર કરવા માટે રાજ્યએ પગલાં લેવા જ જોઈએ અને ઉપાયો પૂરા પાડવા જ જોઈએ.

૩૩. સામાવાળા નં. ૪ સી.વી.સી. દ્વારા જારી કરાયેલ ઓફિસ મેમોરેન્ડમએ દર્શાવ્યું છે કે એવો સ્કેલ અથવા માપદંડ ઘડવો અથવા પૂરો પાડવો શક્ય છે કે જેના સંદર્ભમાં સંબંધિત સત્તાધિકારી ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા નક્કી કરી શકે અને નિયત કરી શકે. સામાવાળા નં. ૪ દ્વારા જારી કરાયેલ સી.વી.સી. ગાઇડલાઇન્સ દર્શાવે છે કે જો સાચી અને શુદ્ધ ઈચ્છા હોય, તો રસ્તો છે.

૩૪. માર્ગદર્શિકા અથવા વ્યાપક પરિમાણની સંપૂર્ણ ગેરહાજરી માટે કોઈ વાજબીપણું નથી.

૩૫. આ બાબતે રાજ્યની નિષ્ક્રિયતા સ્વીકાર્ય કે ટકાઉ નથી. તે બલ્કે મૂંઝવણભરી છે. નીતિ અથવા માર્ગદર્શિકા અથવા તો વ્યાપક પરિમાણો પણ ન ઘડવા માટેનું કારણ અગમ્ય અને ગેરવાજબી તેમજ તિરસ્કારપાત્ર છે.

૩૫.૧ કોઈપણ ધોરણ અને માપદંડ દ્વારા માર્ગદર્શિકા અથવા નીતિની આવી ગેરહાજરી સુશાસન માટે અને ન્યાયી અને પારદર્શક વહીવટ માટે નુકસાનકારક અને અસહ્ય છે. તે અનિચ્છનીય અને અસ્વસ્થ પ્રથા છે અને તેને ટાળવા અને અંકુશમાં લેવા યોગ્ય છે.

૩૫.૨ સામાવાળા નં. ૪ સી.વી.સી. એ, બરાબર આવા હેતુ સાથે અને આવા કારણોસર, માર્ગદર્શિકા ઘડવાનું અને જારી કરવાનું અથવા ભલામણ કરવાનું યોગ્ય માન્યું.

૩૬. એ પ્રસ્તુત છે કે જોકે વર્ક ઓર્ડરનું મૂલ્ય સમય-સમય પર બદલાઈ શકે છે, બિડરોની વિશ્વસનીયતાની ચકાસણી કરવા અને નક્કી કરવા માટેનો સ્કેલ અથવા ધોરણ અને કામગીરી પહોંચાડવાની, મર્યાદિત સમયમાં અથવા કેટલાક કિસ્સાઓમાં તાત્કાલિક ધોરણે કામ પાર પાડવાની બિડરની ક્ષમતા, વગેરે, એન.આઈ.ટી. માં યોગ્ય માપદંડો/ પરીક્ષણો અને વિશિષ્ટતાઓ નિયત કરીને અનુકૂળ રીતે નક્કી કરી શકાય છે.

૩૭. ભૂતકાળના કાર્યક્રમોમાંથી મેળવેલા અનુભવ અને ડેટાના સંદર્ભમાં અને તેના આધારે, સામાવાળા નં. ૧ સરળતાથી વાજબી ધોરણ અથવા સ્કેલ અથવા પરિમાણો પર પહોંચી શકે છે જે સંબંધિત અધિકારી માટે માર્ગદર્શિકા દ્વારા નક્કી કરી શકાય છે જેઓ વર્ક ઓર્ડરના મૂલ્યના આધારે પ્રિ-ક્વોલિફિકેશન/ ક્વોલિફિકેશન ક્રાઇટેરિયા નક્કી કરે છે.

૩૮. અમે એ હકીકત અને સ્થિતિથી વાકેફ છીએ કે પ્રથમ ઉદાહરણમાં માર્ગદર્શિકા ઘડવાનું કામ રાજ્યનું છે અને અદાલત તે સત્તા અને કાર્ય હડપી શકે નહીં. જો કે જો રાજ્ય ભેદભાવ, સગાવાદ, અતાર્કિક નિર્ણયો અને કાર્યો, પક્ષપાત, ભ્રષ્ટાચાર અથવા સ્પષ્ટપણે મગજનો ઉપયોગ ન કરવાના, યાંત્રિક

કાર્યોના માર્ગોને દૂર કરવા અથવા બંધ કરવા પગલાં લેવામાં નિષ્ફળ જાય છે, તો તેને તેની ઊંઘ અને નિષ્ક્રિયતામાંથી જગાડવું પડશે જેથી રાજ્યને તેની ફરજ બજાવવા અને જાહેર હિતમાં જરૂરી પગલાં લેવાનો નિર્દેશ આપી શકાય.

૪૦. રાજ્ય તરફથી ઇચ્છાનો અભાવ અને નિષ્ક્રિયતા ખેદજનક છે. હવે સમય આવી ગયો છે કે રાજ્યએ કાર્યવાહી કરવી જોઈએ, વ્યાપક અને વારંવારની વધઘટ અને મગજના યોગ્ય ઉપયોગ વિના આડેધડ નિર્ણયને દૂર કરવા માટે એકરૂપતા લાવવા માટે માર્ગદર્શિકા તૈયાર કરવી, પરિપત્રિત કરવી અને અમલમાં મૂકવી જોઈએ. સામાવાળા રાજ્યએ જગ્યા ભરવા માટે સંપૂર્ણ ઉદાસીનતા અથવા અનિચ્છા દર્શાવી હોવાથી, અદાલત વર્તમાન હુકમ પસાર કરવા માટે મજબૂર છે.

૩૯. અલબત્ત, તમામ ન્યાયીપણામાં અને વિદ્વાન ગવર્નમેન્ટ પ્લીડરની પ્રશંસામાં એ ઉલ્લેખ કરવો જોઈએ કે તેણીએ યોગ્ય માર્ગદર્શિકાની જરૂરિયાત સ્વીકારી હતી અને તેણીએ એવો પણ દાવો કર્યો હતો કે તાત્કાલિક યોગ્ય કાર્યવાહી કરવામાં આવશે.

૪૦. સંજોગો હેઠળ વિદ્વાન ગવર્નમેન્ટ પ્લીડરની રજૂઆતને ધ્યાનમાં રાખીને અને સામાવાળા યોગ્ય માર્ગદર્શિકા તૈયાર કરશે અને જાહેર કરશે તેવા અવલોકન સાથે અરજીનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

૪૦.૧ પેરા ૧૬(બીબી) માં માંગવામાં આવેલી રાહતને સંબંધ છે ત્યાં સુધી અમે સ્પષ્ટ કરીએ છીએ કે નીતિ/ માર્ગદર્શિકા ઘડતી વખતે રાજ્યએ, સામાન્ય રીતે, નીચેની બાબતો ધ્યાનમાં રાખવી જોઈએ:

(એ) ન્યૂનતમ લાયકાત અને ન્યૂનતમ અનુભવ સ્પષ્ટપણે દર્શાવવો જોઈએ;

(બી) દર્શાવેલ માપદંડ સ્પષ્ટ, ચોક્કસ અને નિશ્ચિત હોવા જોઈએ અને અસ્પષ્ટ ગેરસમજ અથવા દુરુપયોગ માટે સંવેદનશીલ અથવા ભેદ ન હોવા જોઈએ;

(સી) ખૂબ કડક અથવા ખૂબ ઢીલા ન હોવા જોઈએ જે પ્રવેશ અને સ્પર્ધાને પ્રતિબંધિત કરી શકે અથવા ચોક્કસ બિડર(રો) ના પ્રવેશની સુવિધા આપી શકે;

(ડી) ભૂતકાળના કિસ્સાઓ/ કાર્યક્રમોમાંથી મેળવેલી વિગતોના વૈજ્ઞાનિક ડેટા અને ઉદ્દેશ્યલક્ષી પૃથ્થકરણ અને આકારણી પર આધારિત હોવા જોઈએ પરંતુ યાંત્રિક "કટ-એન્ડ-પેસ્ટ" જોબ ન હોવા જોઈએ;

(ઈ) બે ટર્મિનીનો ઉદ્દેશ અને જોગવાઈ કરવી જોઈએ એટલે કે ન્યૂનતમ અને મહત્તમ મર્યાદા જેથી સત્તાધિકારી, ટર્નઓવરના આધારે ક્વોલિફિકેશન ક્રાઈટેરિયા નક્કી કરતી વખતે અને નિયત કરતી વખતે, સદર સીમામાં અને અન્ય માર્ગદર્શિકાઓ અનુસાર વિવેકાધિકારનો ઉપયોગ કરવા માટે બંધાયેલા રહેશે.

ઉપરોક્ત પાસાઓ માત્ર દષ્ટાંતરૂપ છે અને માત્ર વ્યાપક સૂચનો છે (જે સુનાવણી દરમિયાન ઉભરી આવ્યા હતા) અને સંપૂર્ણ યાદી નથી.

પેરા ૧૬(બીબી) ના સંદર્ભમાં અમે નિર્દેશ આપીએ છીએ કે સામાવાળા સ્પષ્ટતા અને સુસંગતતા લાવવા અને વિવેકાધિકારના મનસ્વી ઉપયોગને ટાળવા માટે માર્ગદર્શિકા અથવા વ્યાપક માળખું અને પરિમાણ શક્ય

તેટલી વહેલી તકે અને પ્રાધાન્યતાથી આગળના/ આગામી કાર્યક્રમ માટે એન.આઇ.ટી. જારી કરવાના સમય અને તબક્કા પહેલાં તૈયાર કરવાનો પ્રયાસ કરશે.

સદર અવલોકનો અને નિર્દેશ સાથે અરજીનો નિકાલ કરવામાં આવે છે. કોઈ ખર્ચ નહીં.

(કે.એમ.ઠાકર, ન્યાયમૂર્તી)

(સંગીતા કે. વિશેન, ન્યાયમૂર્તી)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.